

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 142.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-62. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, srede in petek

Ljubljana, petek 13. decembra 1940

Cena posamezni številki din 1.50

Vprašanje SUZORja

Skoraj neverjetno je, toda praksa dokazuje, da je najtežje in najbolj komplicirano notranje vprašanje Jugoslavije — vprašanje SUZORja. Kajti vsa druga vprašanja so se mogla vsaj do neke mere rešiti, le vprašanje SUZORja se nikakor ne more premakniti naprej. In to kljub temu, da je bilo s sporazumom v avgustu lanskega leta v državni upravi uveljavljeno načelo decentralizacije. Za SUZOR pa ostaja še nadalje v veljavi strogo centralistično stališče. Posrečilo se je sicer, da so se postopoma izdale vse potrebne uredbe o prenosu poslov posameznih ministrstev na banovino Hrvatsko, toda za SUZOR se to ni posrečilo.

SUZOR je ostal to, kar je bil in ostal je, čeprav so se za njegovo reformo izjavili tako delodajalci ko delojemalci in kljuboval je vsem spremembam, čeprav so te zahtevali Srbi, Hrvati in Slovenci. Ponovno so sicer skušali zlasti Hrvati doseči rešitev tega vprašanja, toda doslej so še vsi takšni poskusi propadli. Tudi sedaj so spravili Hrvati vprašanje SUZORja zopet na dnevni red. Ali bodo sedaj bolj uspešni? Ni mogoče še pozitivno odgovoriti na to vprašanje, pa čeprav je skoraj vsa jugoslovanska javnost njihovega mnenja.

Pri tej nepremakljivosti vprašanja SUZORja se mora človek vprašati, kje je vendar vzrok, da je to vprašanje tako nerešljivo. Ali je morda tako komplicirano, da se zaradi tega ne more rešiti? Ali pa bi morda moglo sprečiti tako nevarna druga vprašanja, da politiki nočejo tega vprašanja načeti? Kaj je torej vzrok, da more SUZOR tako uspešno kljubovati vsem zahtevam po njegovi decentralizaciji? Ali pa je morda poslovanje SUZORja tako idealno dobro, da se zaradi tega ne izvede njegova reforma?

Navidezno je vprašanje SUZORja res komplicirano in zato se predlaga tudi več načinov rešitve tega vprašanja. Tako predlagajo nekateri, da bi se decentraliziralo samo bolniško in neugodno zavarovanje, dočim naj bi rentno zavarovanje ostalo še naprej enotno za vso državo. Drugi zopet predlagajo popolno razdelitev vsega poslovanja SUZORja in ustanovitve samostojnih pokrajinskih zavarovalnih zavodov. V teh dveh predlogih je res nekaj nasprotja, toda nikakor ni tako veliko, da se ne bi moglo premostiti. Kajti decentralizaciji bolniškega zavarovanja resno nihče ne more ugovarjati, ker je to z lahkoto izvedljivo. Zakaj pa se potem vsaj to zavarovanje ne izvede?

Da bi moglo reševanje vprašanja SUZORja sprožiti druga nevarna vprašanja se seveda ni bati, kajti če se je moglo rešiti hrvaško vprašanje, potem vprašanje SUZORja res ne more predstavljati posebne težave. Tudi ni mogoče reči, da bi bilo poslovanje SUZORja tako idealno dobro, da že zaradi tega ni priporočljiva temeljita reforma SUZORja. Nasprotno so mnogi baš zaradi slabega poslovanja SUZORJA zahtevali njegovo reformo.

Ni torej nobenih stvarnih zlogov, da se decentralizacija SUZORja ne izvede, zlasti še, ko je z decentraliziranim pokojnin. zavarovanjem itak že prebito načelo enotnosti in centralizacije social-

nega zavarovanja. Tudi političnih razlogov ni, ki bi ovirali decentralizacijo SUZORja, ker se za to izjavljajo, kakor je omenjeno, Srbi, Hrvati in Slovenci, delojemalci in delodajalci. Vsa javnost torej složno zahteva decentralizacijo SUZORja.

Samo en činitelj je proti njej — in ta je birokracija, ki se je razvila v SUZORju. Kakor navadno, istovetno ta birokracija svoj interes z vprašanjem SUZORja. Zato je ta birokracija proti decentralizaciji SUZORja, zato odkriva vedno nove težave za rešitev tega vprašanja, zato mojsrsko komplicira vprašanje in izigrava razna na-

sprotja. Čas pa med tem poteka in vse ostaja pri starem in tako birokracija upa, da bo polagoma interes javnosti za vprašanje SUZORja zaspal in vse bo ostalo pri starem. Ni niti izključeno, da bi se ta kalkulacija birokracije v SUZORju mogla posrečiti, posebno, ker je vlada preokupirana z drugimi, bolj perečimi vprašanji, ki se tičejo preskrbe prebivalstva z živili ter industrije s surovinami.

Toda kljub temu se ne sme zgoditi, da bi birokracija v SUZORju triumfirala nad vsemi delojemalci in delodajalci, ker bi to pomenilo, da so ti izgubili vsak vpliv na zavod, ki ga oni vzdržujejo in za

katere je bil ustanovljen. Ne sme obveljati volja birokracije v SUZORju pa tudi zato, ker ne gre, da bi vsa jugoslovanska javnost pomenila manj ko birokracija v SUZORju. In ne sme se to zgoditi, ker je iz stvarnih razlogov potrebno, da se SUZOR decentralizira, ker bo šele potem mogoče popolnoma rešiti vprašanje socialnega zavarovanja pri nas, ker so še danes stanovi, ki so brez tega zavarovanja. Zato pa se vprašanje SUZORja ne sme odstaviti z dnevnega reda, dokler ne bo rešeno tako, kakor zahtevajo to delodajalci in delojemalci, pa če je to birokraciji v SUZORju prav ali ne.

Predlog o registraciji lesnih izvoznikov

Lesno gospodarstvo ga odklanja

Stalni delegaciji za lesno gospodarstvo je bil dostavljen načrt pogojev za registracijo lesnih izvoznikov. Dobro je, da je bil vsaj ta načrt dan zainteresirani gospodarski organizaciji v izjavo, ker je tako mnenje, da se bo pravočasno popravil, če se bo sploh kdaj izdal, ker proučitev vsega načrta vsiljuje nehoti vprašanje, kakšen namen naj sploh ima ta načrt, če seveda ostane v sedanjih obliki.

Dosledaj se je govorilo, da ima registracija izvoznikov ta namen, da se omeji število izvoznikov in da bi se bavili z izvoznim poslom samo trgovci, ki morejo nuditi potrebna jamstva za pravilno izvrševanje tega posla. Poleg tega naj bi se preprečil dotok slučajnih izvoznikov, ki opravljajo same neke slučajnostne posle. Ravno temu namenu pa nov načrt ne bi mogel služiti, ker vsebuje načrt tako široke pogoje za registracijo, da bi bil dejansko krog izvoznikov mnogo večji kakor pa je sedanj. Poleg tega pa bi mogel vsakdo postati izvoznik, t. j. bi mogel doseči naknadno registracijo, ker pogoji nikogar ne ovirajo, da se zaregistriira. Zahteva se samo to, da je prosilec za registracijo dovršil štiri razrede srednje šole. Danes pa se takšna kvalifikacija zahteva že za vajence in zato ne more zadostovati takšen predpis za ljudi, ki sodelujejo v mednarodni trgovini.

Vse kaže, da se je zopet nekaj hotelo izvesti, kar je za naše razmere neizvedljivo. Kajti strogi pogoji za registracijo pri nas niso izvedljivi že zato, ker bi ti naleptali na upravičen protest onih, ki so že dolgo vrsto let izvozniki in ki si pridobljenih pravic ne bodo pustili vzeti. Zato bi se dejansko morali registrirati vsi, ki danes ta posel izvršujejo. Registracija bi zato bila samo navadna formalnost, ki pa bi bila zvezana s stroški in taksami, da je dvakrat nepotrebna. Po novi naredbi ni mogoče določiti novih izvoznikov preprečiti, kar je tudi naravno, ker nikomur se ne more odrekati pravica do posla, do katerega ima vso kvalifikacijo. Najmanj pa se more s tem preprečiti, da bi se vrinili v izvozno trgovino ljudje, ki imajo korenino v inozemstvu, kajti če nismo znali biti dosledni v mnogo bolj važnih vprašanjih glede tujcev, ni verjetno, da bo ta naš odpor kaj bolj uspešen.

Če se torej proučuje novi načrt, se prihaja do zaključka, da je ves načrt za izvoznike popolnoma odveč in da bi bila edina posledica

načrta ta, da bi se izvozniki prisilili k vlaganju neštetihih prošenj in dokumentov, kar bi jim povzročilo veliko izgubo časa in velike stroške.

Če pa se že govori o posameznih točkah načrta, potem bi se moralo reči naslednje:

V načrtu manjka določba, da se morajo vse prošnje za registracijo vložiti po Stalni delegaciji lesnega gospodarstva, oz. po organizacijah, ki so včlanjene v Stalni delegaciji, kakor n. pr. Osrednjem lesnem odseku pri Zvezi trg. združenj.

Določba v točki 1. da se bodo registrirali izvozniki, ki so včlanjeni v eni obstoječih organizacij oz. v trgovinski ali industrijski zbornici, nima nikakega smisla, ker je član trgovinske ali industrijske zbornice vsak, kakor hitro je dobil po obrtnem zakonu obrtno dovolilo.

Med naštetimi dokumenti, ki bi jih moral predložiti izvoznik, je

cela vrsta takšnih, ki so popolnoma odveč.

Nesprejemljiva je določba o polaganju kavicje, ker v današnjih časih ne more lesno gospodarstvo brez vsake stvarne potrebe pustiti, da mu leže tako veliki kapitali mrtvo. Na vsakem koraku se čuti pomanjkanje kredita, podjetja pa naj plačujejo nepotrebne kavicje!

Iz vseh teh razlogov, ni v današnjih negotovih časih, ki postavljajo lesno gospodarstvo pred vedno nova dejstva in razmere, da se mora tako rekoč čez noč preorientirati, čas za takšne eksperimente.

Zlasti pa je treba pripomniti, da je popolnoma izključeno, da bi se mogel uspešno dirigirati lesni izvoz, če se istočasno tudi ne dirigira gozdna proizvodnja. Ta je popolnoma povezana z izvozom in zato bi se moralo najprej začeti z dirigiranjem gozdne proizvodnje, ki mora biti v skladu z izvoznimi možnostmi. Šele nato je čas za druge predpise.

Važna seja za lesno gospodarstvo

Dne 10. in 11. decembra je bila v Beogradu seja Stalne delegacije za lesno gospodarstvo v Jugoslaviji, v kateri sta včlanjena tudi Osrednji lesni odsek pri Zvezi trg. združenj ter lesni odsek Zveze industrijev.

Na seji so se obravnavala vsa za lesno gospodarstvo aktualna vprašanja, zlasti glede kontrole lesnega izvoza. Po seji je bila konferenca Stalne delegacije s predstavniki Direkcije za zunanjo trgovino.

Na tej konferenci se je zlasti obravnavalo vprašanje spremembe uredbe o kontroli izvoza lesa, lesnih izdelkov in gozdnih proizvodov ter načrt o registraciji lesnih izvoznikov. (O tem načrtu poročamo na drugem mestu.)

Stalna delegacija je na konferenci predlagala, da se kontrola izvoza lesa omeji le na oglje, drva, janski, celulozni in okrogli les, na železniške prage, smrekovo skorjo, tanin in vse ekstrakte za strojenje kož.

Stalna delegacija je nadalje predlagala, naj bi uredba o kontroli izvoza lesa določala, da izdaja Direkcija za zunanjo trgovino izvoznikom izvozno potrdilo, ki bi hkrati vsebovalo tudi valutno potrdilo devizne direkcije Narodne

banke, da ne bi bilo treba izvoznikom delati dvojnih prošenj, če se res ne da doseči, da bi plačevali tudi le enkratno takso.

Na podlagi globalnega potrdila Direkcije pa naj bi izvoznik prejel od pooblaščenega denarnega zavoda valutno potrdilo, na podlagi katerega bi se potem lahko carinilo blago.

Zastopniki Stalne delegacije so tudi predlagali, da se čl. 8. določanje uredbe sploh črta. Po tem členu je namreč mogla Direkcija izvrševati tudi centralne nakupe.

Zastopniki Direkcije so na te predloge pristali, in kar posebej naglašamo, tudi na črtanje čl. 8. Nato se je razpravljalo

o registraciji izvoznikov.

Tu so bili doseženi zelo važni uspehi.

Sklenjeno je bilo, da se more zaregistriti izvoznik, ki ima obrtno dovolilo, ki je protokoliran in včlanjen v eni organizaciji, ki je članica Stalne delegacije. (V Sloveniji mora torej biti član Osrednjega lesnega odseka pri Zvezi trgovskih združenj ali pa lesnega odseka pri Zvezi industrijev.)

Vse prošnje za registracijo se morajo vlagati po Stalni delegaciji oz. njenih članicah.

Seja Osrednjega lesnega odseka

pri Zvezi trg. združenj, ki bo v četrtek dne 19. decembra 1940. ob 10. uri v Ljubljani, Trgovski dom, Gregorčičeva ulica št. 27.

Dnevni red:

1. Kontrola izvoza lesa.
2. Registracija izvoznikov lesa.
3. Slučajnosti.

V Ljubljani dne 12. dec. 1940.

Predsednik: Franjo Škrbec s. r.
Tajnik: dr. Ivko Pustišek s. r.

Obljubljeno je bilo, da bo nova uredba izšla še ta mesec in bo imela tudi vsa potrebna prehodna določila. Za registracijo bo določen rok 1 meseca.

Maksimiranje cen za italijanski riž

Na podlagi odloka trg. ministra ter ministra za socialno politiko ter na podlagi uredbe o kontroli cen je določil Urad za kontrolo cen naslednje maksimalne cene za italijanski riž z največ 9% natrtih zrn:

A. Za predelovalce (luščilnice riža) 12 din za kg.

Ta cena obsega tudi skupni davek na poslovni promet, banovinsko trošarino in prevoz do železniške ali ladijske postaje kupca, brez vreč. Kupec mora jo luščilnicam vrniti vreče franko postaja luščilnice v dobrem stanju in sicer najkasneje v 30 dneh po prejemu blaga.

B. Trgovci na veliko morejo gornji ceni dodati:

1. prevozne stroške od razkladalne postaje do svojega skladišča,
2. občinsko trošarino in druge davščine, če ni njih obrat v istem kraju, v katerem je tudi obrat predelovalca (luščilnice riža) in
3. tako določeni ceni (fakturna cena plus pod 1. in 2. navedeno) dodati največ 5% kot svoj bruto-zaslužek.

C. Trgovci na drobno morejo nabavni ceni dodati:

- a) prevozne stroške od razkladalne postaje oziroma od skladišča prodajalca do svojega obrata,
 - b) občinsko trošarino in druge davščine, če ni njih obrat v istem kraju ko obrat prodajalca in
 - c) tako določeni ceni dodati največ 20% kot svoj bruto-zaslužek.
- Ta določba je stopila v veljavo 10. decembra z dnem njene objave v »Službenih novinah«.

Izvoz lesa v Švico se bo v kratkem začel

Pri zadnjih pogajanjih s Švico so bili določeni naši kontingenti za izvoz lesa v Švico. Da pa bi bil izvoz mogoč, so se morale določiti za izvoz lesa spremembe. O tem vprašanju je bil sedaj dosežen sporazum med Direkcijo za zunanjo trgovino in Narodno banko. Zato se more pričakovati, da se bo lahko v najkrajšem času začel izvoz lesa v Švico.

Gospodarski sporazum s Finsko podpisan

V Beogradu so bila uspešno zaključena trgovinska pogajanja med našo in finsko trgovinsko delegacijo. Sklenjene so bile tri pogodbe: o kontingentih blaga, ki se bodo v bodoče zamenjavali med obema državama, o plačilnem prometu na klirinški podlagi in o splošnih pogodbah, določitih, ki temelje na klavzuli največje ugodnosti.

Kaše organizacije

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo v četrtek dne 19. decembra v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

Naš dolg Nemčiji padel

Po velikem dvigu našega dolga Nemčiji, ki je po zadnjem izkazu že dosegel 1 milijardo din, se je po izkazu z dne 8. t. m. naš dolg Nemčiji zmanjšal za 126 milijona RM, kar je pač v zvezi z novo poživljenim našim izvozom v Nemčijo. Zelo so se spremenili tudi naši odnosi z Italijo. Po prejšnjem izkazu nam je Italija dolgovala še 148 milijona din, sedaj pa ji mi dolgujemo 123 milijona din. Gibanje kliringov kaže naslednje številke (vse v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:	8.12.	30.11.
Bolgarska din	1'75	1'77
Francija fr. fr.	6'34	6'22
Franc. kolonije fr. fr.	2'68	3'03
Italija din	—	14'85
Nizozemska fl.	2'65	2'65

Pasivni kliringi:		
Madžarska din	75'24	79'13
Poljska din	18'70	18'70
Romunija din	4'35	4'62
Slovaška Ks	27'24	25'74
Česko-Morav. Kč.	49'55	50'01
Turčija din	19'77	19'14
Nemčija RM	45'92	58'50
Italija din	12'34	—

Letošnja proizvodnja vina v Evropi

Zaradi neugodnega vremena je letos dala trgati skoraj v vsej Evropi mnogo manj kot druga leta. Izjema velja le za francoski Alžir, mozelško pokrajino ter francoski jug. Slaba letina pa se ne bo posebno občutila, ker so v mnogih državah zaloge iz prejšnjih let zelo velike. Slaba letina bo imela zato le to posledico, da se bodo zaloge izpraznile, v vinorodnih krajih pa bo tudi narasla cena vinu. V splošnem pa se more reči o letošnji trgovini naslednje. Italija je pridelala dovolj vina za domačo porabo ter ga bo mogla še izvoziti. Španija in Portugalska sta imeli zelo slabo letino. V Franciji je bil majhen pridelek zlasti v Šampanji in Burgundski. Madžarska proizvodnja vina je letos polovico manjša od normalne. Ravno tako je v Jugoslaviji in na Bolgarskem. Tudi v Grčiji je proizvodnja pod normalo.

Uvoz knjig v Jugoslavijo

Po vrednosti smo uvozili knjig (v milijonih din): leta 1933. za 5'7, leta 1934. in 1935. za 8'0, leta 1936. in 1937. za 10'1 in leta 1938. za 7'3 milijona din. Največ knjig smo uvozili iz Nemčije, in sicer največ leta 1937. (za 72 % vseh uvoženih knjig), najmanj pa leta 1938. (za 59 %).

POSODILA

različna, preskrbim hitro in brez kakšnega predplačila

Rudolf Zore

LJUBLJANA - Gledališka 12
Znamka 3 din

Tujski promet v Mariboru

Je slejkoprej v znamenju izrednih časov, v katerih živimo. V preteklem mesecu novembru je prišlo v Maribor vsega skupaj 1888 tujcev, ki so imeli skupaj 8756 nočin. Tudi ta mesec je povprečno vsak tujec ostal dva dni v Mariboru oz. je tu dvakrat spal. Jugoslovani so bili 1686 s 3202 nočinami, Nemci pa 178, Čehov 6, Italijani 12, Švicarjev 7 itd.

Naši gospodarski odnosi z Madžarsko

Obisk madžarskega zunanjega ministra v Beogradu je dvignil zanimanje tudi za gospodarske odnose med Madžarsko in Jugoslavijo. Pri tem pa je treba takoj v začetku ugotoviti, da so bili ti odnosi vedno živi in tudi dobri ter celo v onih časih, ko so politična nasprotja močno slabila dobre odnose med obema državama. Dodelati pa se more tudi to, da je glavna zasluga gospodarskih činiteljev v eni in drugi državi, če so se srečno premagala vsa nasprotja in če je na vse zadnje moglo po 22. letih priti tudi do zelo tesnega političnega zblizanja med obema podonavskima silama. Brez dvoma je obisk grofa Csakyja v Beogradu najpomembnejši dogodek v vsej povojni zgodovini madžarsko-jugoslovanskih odnosov.

Kakor že rečeno, so bili madžarsko-jugoslovanski gospodarski odnosi dobri celo v letih velike politične napetosti. Razlog je v tem, ker se kljub agrarnemu značaju obeh držav vendarle gospodarstvu Madžarske in Jugoslavije izredno dobro dopolnjujeta. Madžarska je bila vedno naš dober odjemalec lesa, mi pa vedno dobri odjemalci njenih industrijskih izdelkov. Mi smo dobavljali Madžarski železno rudo ter druge rude, uvažali pa smo izdelke iz teh rud iz Madžarske.

V zadnjih letih je zato trgovina med Madžarsko in Jugoslavijo stalno narasčala, kakor kažejo naslednje številke o našem izvozu in uvozu z Madžarsko.

Leto	Izvoz v milijonih din	Uvoz v milijonih din
1932	125'4	141'8
1933	118'5	113'2
1934	136'5	102'9
1935	200'6	107'5
1936	164'5	145'6
1937	222'9	140'8
1938	215'4	189'4
1939	289'2	170'5
1940 (10 m.)	363'8	197'5

Razen v letu 1932. smo bili v vseh poznejših letih v trgovinskih odnosih z Madžarsko aktivni in ta aktivnost se je stalno večala, da je narasla od 5'3 milijona din v

nov din, t. j. 89'27% vse vrednosti našega izvoza v Madžarsko.

Iz Madžarske pa smo uvažali v glavnem izdelke kovinske in elektrotehnične industrije. Tako je leta 1938. odpadlo na te izdelke od vse naše vrednosti uvoza 143 milijonov din ali 83'85%.

Naši gospodarski interesi pa niso le v naši trgovinski izmenjavi. Kot specifično agrarni državi, ki izvažata v veliki meri iste izdelke, sta obe tudi živo zainteresirani na tem, da si na tujih trgih ne delate nepotrebne konkurence. V tem oziru so se tudi dosegli nekateri praktični uspehi na podlagi številnih medsebojnih posvetovanj in pogajanj. Moglo pa bi se še mnogo več storiti, da bi ne samo Madžarska in Jugoslavija, temveč vse

balkanske in podonavske države nastopale na tujih trgih dogovorno in s tem preprečile, da bi si medsebojno kvarili cene.

Sploh treba reči, da ima balkansko-podonavski blok svojo globoko utemeljitev posebno v gospodarskem oziru. V mnogih vprašanjih so gospodarski interesi balkansko-podonavskih držav popolnoma isti in zato se tudi ni čuditi, če so ostali gospodarski stiki obeh držav vedno močni in če jih niso mogla uničiti niti največja politična nasprotja.

Upati je, da se bodo sedaj po odličnem zboljšanju političnih odnosov med Jugoslavijo in Madžarsko gospodarski odnosi med obema državama še bolj poglobili in zboljšali.

Prometna zapuščenost Gorenjske

Iz raznih krajev se pritožujejo trgovci in podjetniki zaradi škode, ki jo povzročajo neprikladne železniške zveze. Hudo prizadeta v tem pogledu je tudi Gorenjska, čeprav je gorenjska železniška proga zelo važna kot zveza naše države z Nemčijo in Italijo in čeprav ima Gorenjska tudi v notranjem prometu zelo važne gospodarske in turistične postojanke.

Po ukinitvi brzovlaka B3, ki je odhajal z Jesenice ob 7'45, nimajo Gorenjci dopoldne nobenega prikladnega vlaka za Ljubljano. Prvi osebni vlak odhaja prezdaj, drugi pa za toliko minut prepozno, da je večina uradov v Ljubljani že zaprta. Ta vlak prihaja v Ljubljano ob 12'15. Poslovnim ljudem bi bilo najbolj ustrezno, če bi bil osebni vlak PL 987, ki vozi zdaj ob 6'20 z Jesenice do Kranja, podaljšan do Ljubljane. Ta vlak bi imel tudi zvezo iz Bohinja in iz Planice, odhajati pa bi moral šele ob 7. iz Jesenice.

Gorenjci nad Kranjem pa imajo tudi za povratek iz Ljubljane zelo slabe zveze. Nedavno sta bila ukinjena brzovlak, ki je prihajal na Jesenice ob 22'13. in osebni vlak, ki je zapuščal Ljubljano malo pred polnočjo ter prihajal na Jesenice ob pol 2. zjutraj. Tako je Ljubljana odrezana od Gorenjskega za celih 12 ur.

Do skrajnosti je omejen tudi av-

tomobilski promet in nimajo trgovci nobene koristi od dovoljenih 25 kilometrov avtomobilske vožnje, ker na tako kratki razdalji ne morejo opravljati svojih poslov. Dovoliti bi jim morali do 100 kilometrov, da bi se mogli voziti v Ljubljano, kjer imajo vsakovrstne opravke, ki so zaradi slabih železniških zvez zvezani z občutno zamudo in stroškom. Tudi potniki, ki prihajajo iz središča države v Ljubljano, nimajo z Gorenjsko nobene prave zveze in morajo po nepotrebnem prenočevati v Ljubljani.

Pri reševanju važnih prometnih vprašanj in pri določevanju vznožnega reda pride le malokdaj do besede tudi zastopništvo trgovstva in podjetništva. Sodelovanje s trgovci in podjetniki pa je neobhodno potrebno in se povsod vidijo kvarne posledice pomanjkanja takega sodelovanja. Tudi na tujsko-prometne konference niso vabljeni zastopniki trgovstva in tako se je zgodilo, da so na zadnji takšni konferenci na Bledu tujsko-prometni zastopniki nekako odobravalji prometno zapuščenost Gorenjske. V svoji resoluciji so namreč železniško upravo prosili, naj bi poleti spet uvedla zdaj ukinjene vlake. To prošnjo lahko razumemo kot pristanek na sedanjo tako kvarno redukcijo železniških zvez.

Politične vesti

Pogodba o prijateljstvu med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko, ki je bila podpisana v četrtek v Beogradu, se glasi: V imenu Nj. Vel. kralja Jugoslavije, kraljevih namestnikov in Nj. presvetlega Vis. regenta kraljevine Madžarske, upoštevajoč odnose dobre sosedstva, iskrenega spoštovanja in vzajemnega zaupanja, želeč dati njihovim odnosom čvrsto in trajno osnovo, prepričani, da bo konsolidiranje in učvrstitev medsebojnih zvez na političnem, gospodarskem in političnem polju služilo interesom dveh sosednjih držav, njihovemu miru in blagostanju na Podonavju, so se odločili skleniti pogodbo o prijateljstvu ter so odredili v to svrhu kot svoje zadavne opolnomočence in to v imenu Nj. Vel. kralja Jugoslavije, kraljevih namestnikov, Nj. ekselencije g. dr. Aleksandra Cincar-Markovića, zunanjega ministra kralja Jugoslavije, Nj. presvetlega Vis. regenta kraljevine Madžarske, ekselencije grofa Istvana Csakyja, kraljevine Madžarske tajnega svetnika, ministra zunanjih zadev kraljevine Madžarske, ki sta se potem, ko sta izmenjala svoja pooblastila ter jih nasla v dobri predpisani obliki, sporazumela o sledečem: § 1. Med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko bo obstajal stalni mir in večno prijateljstvo. — § 2. Visoki pogodbeni stranki sta se sporazumeli, da se dogovarjata o vseh vprašanjih, ki bi se po njunem mnenju mogla nanašati na njihove medsebojne

odnose. — § 3. Ta pogodba bo ratificirana ter se bodo ratifikacijski instrumenti izmenjali v Budimpešti v najkrajšem času. — Pogodba bo stopila v veljavo na dan izmenjave ratifikacijskih instrumentov. V potrdilo tega sta zgoraj določena opolnomočena podpisala to pogodbo ter nanjo pritiskala tudi svoje pečate. — Izdelano v Beogradu v dveh izvornikih dne 12. decembra 1940.

Obisk madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja v Beogradu se v turških diplomatskih krogih komentira v tem smislu, da pomeni začetek velike diplomatske aktivnosti v južnovzhodni Evropi. Ta aktivnost pa ni v zvezi z osi, temveč je to samostojen dogodek v okviru jugoslovansko-madžarskih stremenj, da se ugotovi pomirjenje v tem delu Evrope. Tudi velisli osi nista nikdar trdile, da bi hotele z madžarsko-jugoslovanskim zblizanjem spraviti Jugoslavijo v posredno zvezo z osjo. Odobravate pa samostojno težnjo Madžarske in Jugoslavije, da uredita čimbolj prijateljsko svoje odnose.

Mnogo se govori v zvezi z obiskom grofa Csakyja o razširjenju madžarsko-jugoslovanske akcije tudi na Bolgarsko. Tako se poroča, da obišče zunanji minister grof Csaky tudi Sofijo.

Iz Ankare se poroča, da se je na Turčijo zelo močno vplivalo, da bi odpoklicala v dokaz pomirjenja z Bolgarsko svoje čete iz Tracije. Zaradi najnovejšega razvoja dogodkov v Afriki pa se je turška vlada odločila, da vojske ne bo demobilizirala, ker je močna in

priljubljena vojska najboljše jamstvo proti vsakemu presenečenju. Zastopniki Turčije in Bolgarske se bodo po ameriških vesteh v kratkem sestali, da se uredi vsa sporna vprašanja, nakar bi se turške in bolgarske čete umaknile z meje. V zvezi s tem se tudi opozarja na časopisni mir, ki ga je predlagala Turčija in po katerem naj bi prenehali vsi medsebojni očitki v bolgarskem in turškem tisku.

Romunski list »Curentul« je objavil poročilo svojega lastnika iz Rima, da bo kmalu prišlo do konference Hitlerja, Mussolinija in Lavala. List poroča nadalje, da se je stališče Italije do Francije spremenilo in da bo Italija znatno ublažila svoje zahteve do Francije.

»Popolo di Roma« silno ostro napada Italijane, ki citirajo švicarske liste ter sovražno vojna poročila. Vsi ti defetisti, alarmisti in razširjevalci neresničnih vesti naj se najstrože kaznujejo, vzklika list. »Popolo di Trieste« pa iz istega vzkrika zelo napada Tržačane, ki poslušajo londonski radio ter nato naprej širijo lažnive vesti londonskega radia.

»Popolo di Roma« piše, da se angleški plutokrat bori za ohranitev svojih pravic, da bi mogli še nadalje izkoriščati angleško ljudstvo. Komunisti, fašisti in narodni socialisti pa da se bore za načelo socialne pravice. Zato tudi ni mogoč sporazum med tema dvema taboroma. To sta dva svetova, od katerih mora eden izginiti. Zelo zanimiva izjava, ki zasluži, da so vsaj na kratko zabeležena.

Flandin se je vrnil iz Vichyja in ne bo vstopil v francosko vlado, ker je vlada v Vichyju njegove pogoje odklonila. Flandin je namreč hotel doseči čim ožje sodelovanje med nemškimi in francoskimi gospodarskimi krogi.

»Strassburger N. Nachrichten« so objavile oster članek proti Švici, ki da še redno krši svojo nevtralnost. Naj ne misli Švica, da bi mogla s takšnim postopanjem preprečiti novi red. Švica je nemško območje in spada tudi danes v interesno sfero Nemčije. Naj Švica ne misli, da se bo Anglija še mogla mešati v evropske zadeve.

Angleški veleposlanik v Washingtonu lord Lothian je po dvodnevni bolezni umrl. Lord Lothian si je znal s svojo osebnostjo ustvariti v Washingtonu sijajne zveze ter je v mnogem njegova osebna zasluga, da so bili odnosi med Združenimi državami in Vel. Britanijo najboljši.

Angleške operacije v Afriki se še nadalje razvijajo ter prodirajo angleške čete že zapadno od Sidi Baranija. Po angleških poročilih je bilo dosedaj ujetih nad 20.000 italijanskih vojakov. Ujeti so bili tudi en armadni in dva divizijska generala.

Min. predsednik Churchill je izjavil v spodnji zbornici, da se mora označiti angleški uspeh kot velika zmaga. Prezdaj je še sedaj govoriti o obsegu operacij, vendar pa je danes gotovo to, da more Anglija v vsakem primeru uspešno braniti Egipt, kar je bilo pred 4 meseci še dvomljivo.

Angleška ofenziva proti Libiji se uspešno nadaljuje. Angleške čete so zavzele Sidi Barani ter popolnoma odrezale dve italijanski diviziji. Po zavzetju Sidi Baranija prodirajo angleške čete še nadalje proti zapadu. Po angleških vesteh šteje italijanski ujetnikov neprestano narasča in se njih število še ni moglo prešteti.

Italijansko poročilo pravi, da je devet angleških oklopnih divizij napadlo italijanske postojanke južnovzhodno od Sidi Baranija. Italijanske čete so se junaka uprle njih napadu ter so se pri tem zlasti odlikovali vojaški fašistične divizije »3. januar« ter »3. divizije«. Po večernem boju, ko so prizadejali napadalcem težke izgube, pa so se morale italijanske čete umakniti.

Italijansko vojno poročilo pravi, da se operacije v sev. Afriki še vedno nadaljujejo. Tudi včeraj so se razvili srčiti boji okoli Bukbuka. Sovražniku so bile prizadete hude izgube, a tudi italijanske izgube so znatne.

Grki poročajo, da prodirajo njih čete še nadalje ob obali in da so že zavzele Port Palermo, ki je le še 10 kilometrov pred Himaro. Po ameriških vesteh pa so Grki zavzeli tudi že mesto Himaro, ki je na pol poti med Santi Quaranto in Valono. Na severnem bojišču so zavzeli Grki skoraj vso obalo ob Ohridskem jezeru. Italijani so zgradili na planini Mokra močne postojanke. Zelo slabo vreme silno ovira vojne operacije.

Angleški bombniki so znova bombardirali Valono. To je bil že 15. angleški zračni napad na Valono. Nizozemski rušilec »Van Kingsberg« je ustavil nemški parnik »Rhein«, ki je odplul iz mehliškega pristanišča Tampico, in ga zaplenil.

Kritika uredbe o kontroli zunanje trgovine

V strokovnem »Arhivu za pravne i društvene nauke« (Beograd, knjiga XLI št. 5 z dne 25. novembra 1940) je objavil dr. Gradimir Cvetković svoje označbe nove uredbe o zunanji trgovini (UKST, slovenska kratka UKZT). Zaradi posebne zanimivosti predmeta pri našamo v naslednjem posnetek te strokovne ocene.

Ta uredba je na svoj način velika novost za našo slabo obveščeno javnost, medtem ko pomeni za gospodarstvo le uradno normiranje tistega, kar je doslej ustva-

rila praksa. Res doslej ni bilo nobene uredbe, ki bi dajala generalno pooblastitev za postavljanje posameznih gospodarskih predmetov pod kontrolo, vendar je bilo dovolj poti in načinov, da so se tudi brez takega polnomočja lahko izdajale navedbe za kontrolo nad predmeti zunanje trgovine. Izdana uredba pooblašča trgovinskega ministra za uvedbo kontrole nad zunanjo trgovino za vsak predmet, kolikor se mu zdi potrebno oziroma za kar predlaga svet za zunanjo trgovino.

Prejšnja kontrola

Kontrola zunanje trgovine je obstajala že pred vojno v Evropi. Bila je pa seveda znatno drugačna od nove. Prejšnja ni nastala kot posledica racioniranja porabe zaradi pomanjkanja blaga, temveč zaradi nedostajanja potrebnih plačilnih sredstev in zaradi želje odločitelj, da bi se izvozilo samo to, kar kakovostno ustreza tujim odjemalcem. Dejansko je vprašanje plačilne bilance dosti težje v sedanjosti kontroli, ker so potrebščine, ki jih nabavljamo iz tujine, dosti dražje, medtem ko mi ne želimo izvoziti vsega tistega, kar bi tujina želela dobiti od nas, temveč le ono, kar se nam zdi absolutno nepotrebno oz. manj potrebno za domači odjem. Zaradi tega je racioniranje porabe uvoznih predmetov posledica manjšega uvoza, racioniranje domačega blaga pa posledica večje porabe in zbiranja zaloga. Iz tega se vidi, da uredba ne pomeni nič novega. Kontrola je bila že prej. Toda nova uredba ima za svoj pravi namen to, da uvede v kontroli zunanje trgovine gotov red; normirati mora vse, kar je nastalo iz raznih navedb in prakse.

Glavno besedo je imela pri tem prometu doslej Narodna banka. Poleg deviznega oddelka oz. direktorije je imela še oba odbora za uvoz in za izvoz, devizna direktorija pa je samo dodeljevala potrebne devize oz. dovolila za izvoz. To je opravljala kot delegat finančnega

ministrstva in po deviznem pravilniku. Kontrola je bila izvedena za uvožene devize po znanem načinu odstopanja Narodni banki. Odbora sta nadzorovala uvoz in izvoz blaga le v prometu z neklirinskimi, t. j. deviznimi državami in po željah prizadetih ministrstev. Za vse posle s klirinskimi državami pa je bil doslej pristojen Zavod za pospeševanje zunanje trgovine oz. Direkcija za zunanjo trgovino. Sem so spadali predmeti: živina in nje izdelki, sadje in povrtnina, les in nekatere kovine. Predvsem je nova direktorija skrbela za porazdelitev pogodbenih kontingentov na domače izvoznike.

Za žitarice je imel glavno besedo Prizad z monopolom za zunanjo trgovino teh predmetov in s pristojnostjo za vse zadevne posle. Poleg Narodne banke, Zavoda oz. Direkcije in Prizada so nadzorstvo vršila še ministrstva za trgovino, za vojsko idr. Tako je bilo doslej. Čeprav je nadzorstvo obseglo že dosti predmetov, je pa bilo dekoncentrirano, raztreseno, ker ni bilo enotne pristojnosti in je vsaka ustanova imela svoj postopek pri razdelitvi dovoljenih količin. To je znatno oviralo našo zunanjo trgovino, posebno izvozno, vsak prizadeti izvoznik je moral že dobro poznati vse te predpise, da je mogel normalno zmagovati svoje posle.

Centralizacija kontrole

Glede na to stanje ima nova uredba namen vsi kontrolo zbrati, centralizirati. Že v 1. členu napoveduje združitev vsega poslovanja za izvoz in uvoz blaga pri Direkciji za zunanjo trgovino, ki naj bo torej glavni činitelj v pogledu te kontrole. To bo vsekakor zelo koristen pojav za naše gospodarstvo. Ne bo več mogoče beganje o tem, kdo je pristojen za eno ali drugo blago. Ministra pooblašča uredba za izdajo seznama nadzorovanih predmetov po zaslišanju sveta za zunanjo trgovino.

In še eno, važnejšo nalogo ima nova uredba. Medtem ko je s prvo nalogo uredbodavec hotel vse te posle centralizirati pri eni ustanovi ter odpraviti prejšnjo zmedo, ima druga naloga ta namen, da se pridobi tesnejši stik nadzorstva, t. j. države in gospodarstvenikov. To je prvi primer, ko država, sicer še posredno, vabi gospodarstvenike na sodelovanje, kar povedo predpisi o zajednicah uvoznikov oz. izvoznikov, ki naj se organizirajo. Drugi odstavek

2. člena uredbe govori o fakultativni pravici ministra, da po zaslišanju sveta za zunanjo trgovino ter sporazumno z banom Hrvatske lahko predpiše obvezno združevanje prizadetih za posamezne vrste blaga. Minister stori to lahko kar na tri načine: 1. predpiše obvezne zajednice za vse nadzorovane predmete zunanje trgovine, 2. samo za nekatere predmete in da ostane za druge sedanje stanje ali pa, 3. da ne odredi združevanja za noben predmet in bi tako ostalo tedanje stanje nespremenjeno ter Direkcija ne bi nikogar vpraševala, kako treba voditi kontrolo in če je dosedanja smotrna ali ne.

Tudi če minister ne izrabi zadnje možnosti in če zajednice uvede, je vendarle treba razjasniti najprej vprašanje, na podstavi katerih predpisov bi se morale zajednice ustanoviti in koliko naj jih bo.

Glede na pravno-organizacijski značaj zajednic se mora ugotoviti, da je pri nas mogoča

ustanovitev blagovnih zajednic

na osnovi zakona o društvih in posvetih, zakona o gospodarskih zadrugah in trgovinskega zakona. Mimo tega obstojijo še zajednice na podstavi posebnih zakonov, to je norm, izdanih za posebne vrste združb, n. pr. za obvezna združevanja pridobitnikov, ustanovljena na osnovi obrtnega zakona idr. Iz uredbe o kontroli zunanje trgovine se pa absolutno ne razvidi pravno-organizacijski značaj napo-

vedanih združb ali zajednic, niti ne omenja ustanovnih predpisov in se zato še ne da reči, kakšne sploh bodo.

Uredbodavčeva želja, da bi bile zajednice lahko v okviru obstoječih prisilnih zajednic, nam daje zelo neugodno sliko o njegovem poznanju teh. Dosedanje obvezne gospodarske združbe so ustanovljene na predpisih obrtnega zakona, Medtem ko so doslej imele

te združbe čisto krajeven značaj in tako branile krajevne interese pridobitnikov, bi pa nove zajednice ne smele imeti tega značaja, ker bi njih naloga ne smela biti obramba ozkih krajevnih interesov, temveč interesov prizadetih pridobitnikov z območja vse države. Poleg tega se nam zdi to ustanavljanje še novih zajednic poleg dosedanjih zelo zgrešeno, ker bi se na ta način ustvarile nove zajednice, ki ne dajejo popolnega jamstva, da bodo mogle ustrezati svoji nalogi, to je, da sprejmejo vlogo predstavnice svojih članov in enega izmed svetovalecev države glede kontrole zunanje trgovine.

Kak je bilo uredbodavcu nejasno vprašanje o ustanovitvi teh zajednic, to se vidi tudi iz vprašanja o njih številu, ker govori uredba o možnosti uvoznških ali izvoznških zajednic za posamezne vrste blaga. Ni torej razvidna domena, obseg vsake teh zajednic. Če pa vzamemo vrste blaga, potem bi bilo lahko zajednic več kot tisoč. Prav tako pa dela en uvoznik ali izvoznik s po več predmeti. Moral bi se torej vpisati kar v nekaj zajednic hkrati, in nastaja vprašanje, ali bi bilo to sploh smotno, zlasti še, če se bo delala razlika tudi še glede na države.

Zaradi tega je neogibno potrebno — še preden se začne zajednice ustanavljati, temeljito preučiti njihov pravni značaj in klasifika-

Kritika ostalih določb uredbe

V uredbi pa je še neka vrzel, in sicer o deviznem vprašanju med Direkcijo in Narodno banko. Doslej je bila kontrola po Narodni banki usmerjena bolj v devizno-valutno kot pa zunanjetrgovinsko politiko. Ta je poznala samo predpise deviznega pravilnika in zato se je dogajalo, da so v ministrstvu dovolili uvoz neke množine bomb, banka pa je onemogočila uvoz vse količine blaga zaradi devizne suše. Urediti se mora oz. uredba bi morala rešiti tudi to vprašanje, da ne bodo ljudje v nevarnosti ali ev. na škodi.

Dalje obravnava dr. Gradimir Cvetković še nekatere posamezne predpise uredbe. Glede na predpisano registracijo opozarja, da je bila določena že prej pri Zavodu, toda zaradi tega, ker je tudi sam porazdeljeval večino kontingentov. Če bi to delo opravljale zajednice, a Direkcija sprejemala njihove predloge, bi nji tega seznama ne bilo treba.

Poročevalec tudi pogrša razloga, zakaj se zahteva kavejca. Ta praksa je res že veljala za nekatere izvoznike tudi prej, a zato še ni treba, da ostane, ker ni sploh nikjer podan njen namen. Nekateri mislijo, da je potrebna za kritje kazni, in edino to stališče utegne biti pravilno. Ljudstvo misli, da se bodo zaradi kavejce mogle vpisati samo bogate tvrdke ali osebe ter da bo s tem zajamčeno solidnejše poslovanje, kar pa ne drži. Prav s tem je omogočeno večje delovanje celo tistim, ki niti nimajo po-

cijo vrst blaga za vsako državo. Že samo visoko število teh zajednic bi nujno povzročilo motnje v našem gospodarskem življenju.

Omeniti se mora, da bi predpisi UKZT o zajednicah utegnili povzročiti velike reperkusije na predpise obrtnega zakona glede obveznih združenj. Kako bo ta reorganizacija obveznih združenj sprejeta, ne moremo točno reči, toda z njo bi se število obveznih združenj zmanjšalo, imeli bi jih manj, pa zato bolj delovno zmognih. Bila bi glavni činitelj pri porazdeljevanju uvoznih oz. izvoznih kontingentov ter bi poleg tega bili pridobitniki primorani sami storiti vse za kar najbolj trdno organizacijo teh zajednic.

Če se te zajednice ustanovijo, bi lahko sprožile vprašanje, ali se bo direktorija morala držati od njih predložene porazdelitve kontingentov. Uredba o tem molči. Baš s tem v zvezi sodimo, da bo direktorija smela spreminjati njihov predlog. Pozabiti ne smemo, da se tudi v direktoriji lahko pojavi najnavadnejši birokratizem, ki s svojo zanikrnostjo ali šlendrianom in nepoznavanjem stvari utegne pogosto dati zelo slabe rezultate. Mislimo, da se ustanavljajo te zajednice zato, da bi preprečile birokratski način poslovanja v Direkciji, in da bi bilo zato nujno treba vnesti v uredbi predpis oz. določbo, da je Direkcija dolžna usvojiti predloge zajednic, posebno ker bodo te bolje razumele potrebe tistih, katere predstavljajo. To bi morala biti poglavitna točka, na kateri je treba zasnovati sodelovanje gospodarskih ljudi z državo.

slovalnih naprav, drugi — brez kapitala — pa se sploh ne bo mogel registrirati in bo tako izločen iz zunanje trgovine. Seveda zavisi to od višine kavejce, uredba pa nikakor ni socialna, ker podpira materialno močnejše proti šibkejšim.

Končno omenja še, da so neke določbe UKZT presegle svoje področje. Uredba ima urediti samo zunanjo trgovino in ni upravičena mešati se v notranjo trgovino. Če ima Direkcija pravico nadzorstva nad kakovostjo, izvozom in celo nad ceno uvoženega blaga, tedaj ji nikakor ne moremo priznati pravice, da še odreja, komu mora uvoznik prodati dotično blago in po kateri ceni. Drugačnja je stvar, če je predmet pod kontrolo.

Prav tako je splošno zahtevanje podatkov o zalogi blaga, o kupnih in o prodajnih cenah za tujino že zunaj vse logike. Ne morda zato, ker so to tajnosti trdke kajti danes res niso več. Toda po uredbi mora podjetnik trajno prijavljati zaloge. Glede cene je pa ugotovitev lahka brez splošnega prijavljanja in so bili zato ti predpisi odveč.

Na vrsti je zdaj dolga veriga naredb in odredb po UKZT za posamezne vrste blaga. Upa, da se bo pri izdajanju teh naredb bolj mislilo na možnost njih uporabljanja ter se bo tako še kaj popravilo. Ne zadostuje samo predpisovati naredb, treba je preudariti tudi njih upravičenost in logičnost kakor tudi možnost izvajanja.

Zopet nove ugodnosti za zadrage

Finančni minister je odločil, da se gospodarske zadrage, ki so prilagodile svoja pravila zakonu o gospodarskih zadrugah, poleg oprostitve, ki so jih dobile že z odlokom z dne 1. aprila 1938, oproste plačevanja taks iz tarifne postavke št. 37. taksnega zakona za vsak pri njih odprt račun. Ta taksa znaša za vsak odprt račun 20 din in pomeni ta taksa oprostitve za večje zadrage, ki imajo odprte račune, precej.

Ministrski svet pa je na predlog

prometnega ministra predpisal uredbi o pooblastilu prometnemu ministru, da izda Zvezi nabavljanih zadrug drž. nameščencev posojilo v višini do 50 milijonov din s 4% letnim obrestovanjem. Tudi ta naklonitev ni majhna, ker tako cenene kredita ne dobi danes noben poslovni človek. Že samo na podlagi tega posojila morejo nabavljane zadrage drž. nameščencev uspešno konkurirati z zasebnimi trgovskimi podjetji. Kako velika ugodnost je posojilo 50 milio-

Mogočna zdravilna moč narave

se še posebno izraža v naravni ROGASKI SLATINI

nov din, se vidi že iz tega, da bi dobila oz. zaslužila Zveza, če bi n. pr. varno naložila denar po 6%, 2% razlike na obrestih, kar da na leto cel milijon din. Z enim milijonom pa se že more nekaj storiti. Seveda pa ne trdimo, da bo Zveza to tudi naredila, temveč hočemo le nazorno pokazati veliko prednost, ki jo nudi tako veliko posojilo po tako nizki obrestni meri. Sicer pa Zveza vse vsote tako niti ne bi mogla naložiti, ker bo morala posojilo vrniti v 50 enakih mesečnih obrokih.

Če je že nepisani zakon pri nas, da velja neomejeno agrarni protekcionizem in da takoj za njim pride zadružništvo, seveda ne pomaga noben protest proti tem enostranskim ugodnostim.

In še kratka beseda o posojilih. Trgovec ne more nikjer dobiti cenene kredita in marsikateri trgovec je moral plačevati denarnim zavodom po 10 in tudi več odstotkov obresti, dočim je istočasno ležal njegov denar v istem zavodu mrtev ter je prejemal zanj le 2% obresti. Trgovec, ki je vse to občutil, pač ne more prav razumeti, da se pa na drugi strani dovoljujejo tako velika posojila zadrugam, in dostikrat tudi brezobrestna, od katerih pa se mnoga sploh nikdar niso vrnila.

Ta neenakopravnost je krivična, vsaka krivica pa boli in zato se naj napravi že enkrat konec vsem neenakostim in naj veljajo za vse iste določbe. Kdor trguje, kdor ima trgovino, plačuje davke in vse pristojbine, ki veljajo za trgovino, pa naj opravlja trgovski posel kot trgovec ali pa pod zadržno firmo. Enaka pravica za vse!

Že v 24 urah barva, plesira in kemično s a a i obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika arajece. ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4 6. Selenburgova ul. 5
Telefon št. 22-72.

Velik padec romunskega izvoza žitaric

Po romunskih uradnih podatkih je izvozila Romunija v septembru povrtine in oljnatih rastlin samo 20.993 ton proti 100.780 tonam v istem mesecu lani. V septembru je izvoz nazadoval torej za 79%. V vseh prvih 9 mesecih pa je nazadoval za 23% %, ker je bil padec v zadnjih mesecih največji.

Praktične ročne torbe za izlete

Velike ročne torbe so se pojavile na trgu šele pred primero-ma kratkim časom. Ženski svet pa se je takoj odločil za te torbe, ker so praktične na izletih. Rade pa jih uporabljajo žene tudi za nošenje živil in potrebščin, ko gredo v službo. Te praktične ročne torbe so hitro prodrle in nahrbtniki so mnogo izgubili. Sedaj pa so začele te ročne torbe dobivati pristašev tudi med moškimi. Zato so začele tovarne v Nemčiji izdelovati tudi ročne torbe za moške. Na spomladanskem velesejmu v Leipzigu bodo razstavljene velike kolekcije takšnih ročnih torb. Novi modeli so baje zelo praktični, ker imajo polno oddelkov, v katere se morejo lepo namestiti razni predmeti. Izdelane so te torbe iz materiala, ki se lahko pere, kar njih vrednost in uporabnost še povečuje.

Denarstvo

Zasebno zavarovalništvo na Hrvatskem

V prostorih zagrebske trgovinske zbornice je bila v sredo ustanovljena skupščina Zveze zavarovalnic v banovini Hrvatski. Skupščina je otvoril generalni direktor »Croatie« Mihovil Nikolić. S skupščine so bili poslani pozdravi dr. Mačku, banu dr. Šubašiću in dr. Lamerju. Nato so bila sprejeta pravila zveze in izvoljena uprava zveze. Za predsednika je bil izvoljen g. Mihovil Nikolić, za podpredsednika pa direktor Gamulin in zadrugi direktor Kvaternik.

Ob ustanovitvi Zveze zavarovalnic je podal g. direktor Nikolić daljšo izjavo o stanju zavarovalništva v banovini Hrvatski. Iz njegove izjave posnemamo: Najprej je naglasil pomen zavarovalnic za hrvatski narod, ker zbirajo te kapital in obvarujejo ljudstvo pred škodami. Še vedno pa ni zavarovalništvo zadosti razširjeno. Prvi namen Zveze je zato, da se razširi zavarovanje. Sedanja Zveza pa je nastala tudi zato, ker hočejo zavarovalnice sodelovati pri izgradnji gospodarstva banovine Hrvatske. Novo zvezo so skupno ustanovile domače in tuje zavarovalnice, ki poslujejo na ozemlju Hrvatske. Z združenimi močmi se bo tako skušalo dvigniti zavarovalništvo v banovini.

Med nalogami zveze bo tudi ta, da skrbi za nadzorstvo nad zavarovalnicami, ki so ga zasebne zavarovalnice vedno zahtevale. Potreben bi tudi bil zakon o zavarovalnicah, ker v letu 1937. izdana uredba ne zadostuje. Vsebuje namreč le določbe o naložbi, učinkovitosti in vodstvu zavarovalnic, dočim je ostalo vprašanje zavarovalne pogodbe oz. zaščite nadaljnjih premij odprto. Zveza si bo prizadevala, da dvigne zakonodajo o zasebnem zavarovalništvu. To delo je zlasti potrebno v banovini Hrvatski, ker veljata tu še dve zakonodaji, ena v Dalmaciji, druga pa v ostali banovini. Nato je navedel podrobno več vprašanj, ki se bodo morala urediti. Nova Zveza pa bo tudi v ozkih stikih z drugimi zavarovalnicami Jugoslavije, da bi na ta način dosegli, da se bo zasebno zavarovalništvo v vsej državi razvijalo po načelih, ki veljajo danes v modernih državah.

Hosa delnic na italijanskih borzih

Od kar je vstopila Italija v vojno, so vse italijanske borze v znaku hosa, ki se je mogla vzdržati navzlic vsem dogodkom in slabšim donosom papirjev. Posamezni papirji so napredovali tudi za 50 in več odstotkov. »Stampa« pravi, da vidijo strokovnjaki v tem dvigu tečajev izraz optimizma in zaupanja kar da je pravilno. Vendar pa vseeno tudi ne izključuje drugačne sodbe. Kajti pri sedanjih tečajih je padla rentabilnost papirjev na 3% in tudi manj. Zato nekateri mislijo, da je strah pred inflacijo povzročil beg v vrednostne papirje. Italijanski list pa to mnenje zavrača, ker jasna italijanska valutna politika pač ne dopušča strahu pred inflacijo. Pa tudi bodoča evropska gospodarska politika zahteva stabilno valuto. Verjetno je, nadaljuje »Stampa«, da so dobički delniških družb večji, kakor pa kažejo dividende. Za to bi se moral zanimati finančni minister.

Na seji upravnega odbora Drž. hip. banke dne 5. in 6. decembra je bilo dovoljenih 104 posojil v skupni višini 62.186.000 din.

Po poročilu Madžarske narodne banke z dne 30. novembra se je povečal obtok bankovcev za 95 na 1366 milijonov pengov. Kovinska podloga pa je padla za 2 milijona pengov.

Šef uprave švedskih državnih dolgov je izjavil, da bo v januarju predloženo veliko posojilo, ki se bo imenovalo »narodno posojilo« in ki

Uredba o mletju in kruhu

Tudi krompir se bo smel primešati moki

Na podlagi čl. 5., 6. in 7. uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom je predpisal trgovinski minister v sporazumu z banom dr. Šubašićem (da velja torej ta uredba za vso državo), naslednjo uredbo o mletju in kruhu.

Člen 1.

1. Od 15. decembra 1940 dalje morajo vsi mlini v državi mleti pšenico tako, da od 100 kg pšenice s 75 kg hektolitrske teže dobe 85 kilogramov enotne presejane moka. Za mletje te enotne moka se mora uporabljati pšenica pravilno pripravljena za mletje. V kolikor bi bila hektolitrska teža pšenice manjša od 76 kg, se za vsak kilogram manjše hektolitrske teže, vzame po pol kilograma enotne moka manj. V kolikor pa bi bila teža večja, se vzame po pol kilograma enotne moka več, vendar pa sme največje izkoriščenje pšenice doseči največ 87 kg za 100 kg pšenice. Vsak začetni kilogram hektolitrske teže se računa kot cel.

2. Izjemno od predpisa prejšnjega odstavka se more v mlinih na merico izmleti prosta nepresejana moka.

3. Bela moka se sme mleti samo za račun države, oziroma banovine Hrvatske v mlinih, ki jih določi trgovinski minister oziroma ban Hrvatske ter pod stalnim nadzorstvom njihovih komisarijev.

Člen 2.

1. V promet se sme dati kot enotna moka samo pšenična moka, ki je zmleta v smislu odstavka 1. prejšnjega člena in ki ustreza določenim vzorčnim tipom. Te vzorčne tipe enotne moka določi za vsako območje pristojna upravna oblast druge stopnje po zaslišanju strokovnih organizacij.

2. Promet bele moka ko tudi črne moka, proizvedene v pooblaščenih mlinih po odst. 3. prejšnjega člena, predpiše z naredbo trgovinski minister ozir. ban Hrvatske.

3. V primeru potrebe more pristojno oblastvo 2. stopnje predpisati obvezno mletje koruze v določenih relaciji s pšenico.

Člen 3.

1. Cene enotne moka na debelo in na drobno ter cene otrobov in proste nepresejane pšenične moka določa občna upravna oblast 2. stopnje za svoje območje po zaslišanju urada za kontrolo cen.

2. Cene bele in črne moka, zmlete v pooblaščenih mlinih po 3. odstavku čl. 1. te uredbe predpiše trgovinski minister in ban Hrvatske.

Člen 4.

1. Za proizvodnjo kruha, namenjenega prodaji, se sme uporabljati samo enotna pšenična moka po odst. 1. čl. 1. te uredbe.

2. Za izdelavo kruha se mora uporabljati 70% enotne pšenične moka in 30% presejane koruzne moka. Enotna pšenična moka se sme nadomestiti do polovice z rženo moko, koruzna moka pa do dveh tretjin s krompirjem.

3. Cene tega kruha določa upravna oblast 1. stopnje po navodilih urada za kontrolo cen.

4. Začetni s 1. januarjem 1941 se sme dajati v promet samo kruh, ki je spečen po predpisih prejšnjega odstavka. Izjemoma morejo upravne oblasti 1. stopnje dovoliti, da se sme peči kruh iz bele moka za potrebe bolnišnic in bolnikov. Te oblasti določajo tudi ceno tega kruha.

naj bi služilo narodni obrambi in zmanjšanju brezposelnosti.

Finska vlada je sklenila, da vzame i. prometa več novcev iz niklja ter bo izdala nov denar iz bakra po 5 in 10 stotink. Novi novci bodo v sredi preluknjani, kakor so naši 25parski novci.

5. Kruh s predpisano primesjo koruze oz. krompirja se sme dajati v promet že isti dan, ko je spečen.

Člen 5.

1. V roku 3 dni po uveljavljanju te uredbe morajo vsi mlini, tovarne testenin in trgovci na veliko prijaviti občni upravni oblasti 1. stopnje svoje zaloge bele in krušne moka, proizvedene po določbah čl. 5. uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom. Vse te prijave se morajo poslati Direkciji za proučevanje in organizacijo kmetijstva zaradi oskrbe v Beogradu oz. Pogodu v Zagrebu. Promet bele in krušne moka, ki je v prometu na dan uveljavljanja te uredbe in ki je proizvedena do uveljavljanja novega mletja po čl. 1. te uredbe, ostane svoboden proti zavezni mlinov, tovarn za testenine in trgovcev na veliko, da vsakega 1 in 15. v mesecu prijavljajo imenovanim oblastem vse spremembe v zalogah, nastale zaradi prodaje, predelave ali nakupa ter da tudi javijo osebe, katerim so prodali oz. od katerih so kupili moko.

2. Od uveljavljanja te uredbe do 1. januarja 1941 se more dajati v promet tako ljudski kruh, predpisan v odst. 1. čl. 7. uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom, kot tudi kruh iz mešanice enotne pšenične moka s koruzno oz. rženo moko in krompirjem po določenih odstavkih 2. čl. 4. te uredbe.

3. Občne upravne oblasti prve stopnje določajo z ozirom na velikost krajevnih zalog, kako dolgo se sme izjemno od predpisov

čl. 4. te uredbe prodajati krušna moka (70%) in izdelovati iz nje kruh. Te oblasti določajo tudi ceno takšnega kruha.

Kazenske določbe

Člen 6.

1. Kdor se pregreši proti predpisom čl. 1. odst. 1. in 3. ter čl. 2. odst. 1. te uredbe, se kaznuje po predpisih čl. 11. in 15. uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom ter se more poslati na prisilno bivanje in prisilno delo po predpisih čl. 14. iste uredbe.

2. Vse količine moka, proizvedene v nasprotju s predpisi te uredbe, se zaplenijo v korist fondov, predvidenih v odst. 3. čl. 11. uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom.

Člen 7.

Kdor se pregreši proti predpisom čl. 1. odst. 2. te uredbe, se kaznuje po predpisih čl. 11. odstavka 2. in člena 15. uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom ter se more poslati na prisilno bivanje in prisilno delo po določenih iste uredbe.

Člen 8.

Kdor izdeluje kruh za prodajo v nasprotju s predpisi te uredbe, se kaznuje z zaporom do 6 mesecev in denarno do 100.000 din.

Za to dejanje se uporablja tudi predpis čl. 15. uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom.

Člen 9.

Ta uredba stopi v veljavo z dnem njene objave v »Službenih novinah«, kar se je zgodilo dne 11. decembra 1940.

Razširjenje kontrole nad tuim kapitalom v podjetjih

Agencija Avala razglasa:

Po sklepu finančnega ministra iz meseca oktobra t. l. se razširi nadzorstvo nad udeležbo tujega kapitala v vseh gospodarskih podjetjih poleg dosedanje kontrole samo nad delniškimi družbami. Pri tej priliki se opozarja vsa prizadeta podjetja v državi, da so dolžna izvršiti prijave na ta način:

1. Vsako domače gospodarsko podjetje brez izjeme, čigar glavni- ca je v celoti ali pa delno v rokah tujcemcev, mora najpozneje do 1. januarja 1941. poslati naravnost na devizno ravnanje Narodne banke vse podatke, ki jih določa obrazec, ki se dobi pri Narodni banki ali njenih podružnicah.

2. Pri navedbi podatkov je treba natančno in jasno navesti: a) natančen sedež domačega podjetja po protokolaciji z navedbo naslova; b) datum ustanovitve podjetja in navedbo, kdaj so tujcemci postali solastniki ali pa lastniki podjetja, če se je to pripetilo pozneje in ne že pri sami ustanovitvi podjetja; c) vrsta poslovanja; s katerim se bavi podjetje; d) specifikacija celotne glavnice (vseh deležev oz. vlog) podjetja z natančnim seznamom domačih lastnikov in njihovih deležev ter seznam tu-

jezemskih lastnikov z navedbo njihovih deležev. Vsi deleži skupaj morajo predstavljati celotno glavnico podjetja brez dolgov (posojil) tako proti družbenikom in proti drugim osebam. Za tujcemske lastnike je treba navesti poleg njihovega bivališča in naslova tudi državo; d) način, kako so inozemski lastniki pripeljali glavnicu v državo, bodisi pri ustanovitvi podjetja, bodisi pri vstopu v podjetje pozneje. Treba je navesti tudi podatke glede datuma tega prinosa, zavod, po katerem se je prenos izvršil, način, kako se je ravnalo z morebiti uvoženimi devizami, če se je v ta namen uporabila zahteva po uvozu blaga v našo državo, ali so se listine uničile in pri kom.

3. Ali vodi podjetje redne trgovske knjige vse od trenutka, odkar so inozemci udeleženi pri lastništvu, in koliko je znašal letni dobiček po sklepnih bilancah v zadnjih 5 letih. Navesti je treba tudi, koliko je od dobička pripadlo domačim in koliko inozemskim lastnikom.

4. Navesti je treba način, kako se je ravnalo z delom dobička v zadnjih 5 letih, ki je pripadal inozemcem (navesti je treba številke

Najboljši dokaz

kako potreben je gospodar- skim in poslovnim ljudem

„Trgovski list“

je to, da se je število naročnikov na vse tri številke „Trgovskega lista“ v teku zadnjih mesecev zvišalo za 25%. In to je tudi razveseljivo, ker objavlja „Trgovski list“ poleg strokovno gospodarskih razprav najvažnejše uredbe, informacije itd. in vendar velja celoletno samo din 180.—. Ena sama pravočasna opozoritev ali informacija Vam lahko prihrani 10 kratno naročnino. — Naročite se že danes na vse redne številke „Trgovskega lista“ ter opozorite nanj tudi svoje tovariše. Naslov: „Trgovski list“, Ljubljana, Trgovski dom

in datume pooblastil, če so obstajala).

5. Če podjetje ne vodi rednih trgovskih knjig in če se takšne knjige niso vodile vse od dneva, odkar sodelujejo inozemci pri lastništvu podjetja, je treba navesti način, kako se določi celotni dobiček in kako se razdeljuje na družbenike.

6. Skupaj s podatki na predpisanim obrazcu so podjetja dolžna poslati deviznemu ravnanstvu tudi po en izvod zadnjih sklepnih računov (sklepno bilanco in pregled izgube in dobička) ter prepis protokoliacije podjetja.

7. Izpremembe glede višine deležev inozemskih lastnikov, ki bi nastale zaradi preračunavanja obresti ali dotiranja, oziroma znižanja za izgube po sklepnih računih, se morajo takoj po njihovem nastanku prijaviti deviznemu ravnanstvu.

8. Nobena druga sprememba v inozemskem lastništvu, kakor n. pr. prenos obstoječega deleža z inozemskega na drugega, povečanje obstoječega deleža z vplačili ali dotiranja, oziroma znižanja novih družbenikov in deležev se ne sme izvršiti brez poprejšnjega dovoljenja deviznega ravnanstva.

9. Nobeno izplačilo inozemskim lastnikom na kakršni koli podlagi (izplačilo dobička, obresti na deleže, vrnitev deleža itd.), ne glede na to, ali se izvrši pri nas ali pa v tujini in ne glede na to, ali se izvrši nasproti lastnikom samim ali pa nasproti drugim osebam na njihov račun, se ne more izvršiti brez poprejšnjega dovoljenja deviznega ravnanstva. Prošnje za izplačila kakršne koli vrste se sploh ne bodo reševale, če podjetje ne bo predložilo vseh gori navedenih podatkov.

Zunanja trgovina

Z Madžarsko se bo začela v kratkem pogajanja zaradi ureditve raznih finančnih vprašanj. Zlasti gre za neblagovna in izvenklirnska plačila.

Zaradi vlažnega vremena je bila letos na Bolgarskem proizvodnja morske soli zelo majhna. Bolgarska je zato morala uvažati sol. Večinnoma je dosedaj uvažala sol iz Rumunije, sedaj pa je naročila v Rusiji 10.000 ton kamene soli.

V Romuniji je bil podpisan začasni trgovinski aranžman o našem uvozu romunske nafte. Kakor se poroča, bomo po tem sporazumu dajali za nafto naše kovine. Sporazum ima značaj kompenzacijskega dogovora, toda na podlagi svobodnih deviz.

Slovaška vlada je podaljšala prepoved ustanavljanja novih sladkornih tovarn, katerih ima Slovaška 7 in ki ne morejo izkoristiti svoje polne kapacitete.

Znana italijanska firma klubov »Borsalino« izkazuje za zadnje poslovno leto čisti dobiček v višini 303.497 lir, dočim je znašal pred enim letom še 11 milijona lir.

Slovaška je izvozila od 1. januarja do 31. oktobra 1940. žive živine in mesa za 130,5 milijona Ks, od tega je odšlo v Češko-Moravsko za 82,4, v Italijo za 24,8, v Nemčijo za 22,2 in v Belgijo za 0,9 milijona Ks. Istodobno pa je Slovaška uvozila med drugim svinj, svinjskega mesa in slanine iz Jugoslavije za 30, iz Madžarske za 50 in iz Rumunije za 11,8 milijona slovaških kron.

V Moskvi so racionalizirali potrošnjo bencina. Vladni avtomobili bodo dobivali mesečno po 100 do 400 litrov bencina, zasebni pa od 60 do 180 litrov. Tovorni avtomobili in avtobusi niso prizadeti od te omejitve.

Konkurzi - poravnave

V konkurzni zadevi Ljubljanskega oblačilnega hazarja v Ljubljani se odobruje poravnava, po kateri plača družba 65% kvoto v 14 dneh po pravomočnosti poravnave ob jamstvu Ljubljanske kreditne banke, ki jamči tudi za plačilo konkurznih stroškov do največ 50.000 din.

Končana sta poravnalna postopka Josipa Lavriča na Vranskem in Matije in Marije Schmidta v Novi vasi.

Davčni svetovalec

Odmera pridobnine in odbitnost oneroznih izdatkov in samoupravnih doklad

G. C. D. v L. — Vprašanje: Vodi knjige in sem prijavil dohodeke po knjigah, vendar me davčna uprava ni obdala po knjigah, ni mi pa navedla, zakaj dvomi v verodostojnost knjig. Tudi mi ni priznala odbitkov, n. pr. avtonomnih doklad, katere sem oddal, in 6% odbitka, na katerega imam po novih predpisih pravico. Ali smatrate, da je bil postopek davčne uprave pravilen?

Odgovor: Pravilnik pod I. k členu 539. a zakona izrečno določa, da mora davčna uprava davkoplačevalcu priobčiti razloge, zakaj ne sprejema poslovnih knjig za verodostojne. Na to priobčitev vložiti davkoplačevalec v 8 dneh od dne priobčitve pri davčni upravi svoje ugovore. Če davčna uprava tem ugovorom ne ugodí, jih odstopi kot pritožbo finančni direkciji. Finančna direkcija mora odločiti o pritožbi najkasneje v 30 dneh, ko je pritožba prejela. Ako davčna uprava vaših poslovnih knjig ni upoštevala in vam tudi ni priobčila, zakaj jim ne verjame, je kršila predpise in mora na pritožbo odmeriti postopanje dopolniti. Prave pritožbe niti ne morete napraviti, če ne veste, kake pomisleke ima davčna uprava proti vašim knjigam. Pritožba mora biti v tem primeru jako kratka, zahtevati bi mogli, da vam davčna uprava z naknadno priobčitvijo omogoči ovreči njene pomisleke.

Davčni odbor vam je odmerilo osnovno ocenilo po prostem preudarku ali s primerjanjem. S katerim podjetjem je vaše podjetje primerjal, boste izvedeli ob vpogledu v spise, na katerega imate po čl. 134. zakona pravico. Brez vpogleda ne kaže delati pritožbe, ker bistvene točke, s katerimi boste lahko utemeljili pritožbo, boste dobili ravno pri vpogledu. Ako vam je davčna uprava dohodek ugotovila, po prostem preudarku ali s primerjanjem, ga ni ocenila po prejemkih in izdatkih, ampak pavšalno, pri čemer je v naprej upoštevala vse dopustne odbitke in odrejane pribitke.

Ako se bo s pritožbenim postopkom ugotovilo, da je imela uprava pravico na oceno po prostem preudarku ali s primerjanjem, ne boste mogli uveljaviti nikakih odbitkov, čeprav bi bili sicer ti po predpisih dopustni.

Izjemo tvori samo 6% odbitih iz naslova osebnih oneroznih izdatkov za voditev posla, ki sme znašati največ 60.000 din. Pri uveljav-

ljenju tega odbitka zakonodajalec namreč ni napravil razlike med davčnimi zavezanci, katerim se ugotavlja davčna osnova po poslovnih knjigah in onimi, katerim se ugotavlja s svobodno oceno (po prostem preudarku). Ta odbitek pripada vsem davčnim zavezancem. Ako ga davčna uprava ni priznala tudi vam, dasiravno vam je odmerila davek po svobodni oceni, je kršila zakon, proti čemu se boste mogli z uspehom pritožiti. Pogoj za odbitek je, da davkoplačevalec sam vodi obrat, podjetje ali poklic. Drugih pogojev zakon za ta odbitek ne stavi in ga uveljavlja v obliki odredbah čl. 53. in ne v specialnih odredbah 53a. Glede samoupravnih doklad na pridobnini velja načelo, da se more o njihovi odbitnosti govoriti le pri odmeri po knjigah, dočim pri odmeri po svobodni oceni de-

taljni odbitki ne pridejo v poštev. Za primer odmere po knjigah je neka razsodba upravnega sodišča v Celju, ki jih priznava za odbitne postavke, dočim je ministrstvo za finance z razpisom z dne 25. 7. 1935 O. P. br. 51729 odločilo, da se doklade ne morejo priznati za odbitno postavko. Praksa je torej šla za tem, da doklade vobče niso odbitne. Vendar se je z uredbo z dne 30. marca 1940 položaj bistveno izpremenil. Po tej uredbi se je čl. 53. zakona izpremenil v toliko, da se pri ugotavljanju po poslovnih knjigah pri presoji odbitnosti posameznih postavk uporabljajo analogne odredbe, ki veljajo za družbeni davek. Zakonodajalec je namreč hotel, da obremenitev pridobnine, odmerjene po poslovnih knjigah, čimbolj prilagodi odmeri družbenega davka. Med drugimi veljajo za družbeni davek odredbe

čl. 82. zak., po katerih doklade do višine družbenega davka niso odbitne, dočim so doklade, kolikor presegajo družbeni davek, torej 100% tega davka, odbitne. Odredbe o pridobnini ne določajo ničesar o dokladah, ker govore le o tem, da ni odbiten neposredni davek po tej obliki, to je pridobnina. O dokladah ničesar ne določa, zbog česar se more njihova odbitnost ali neodbitnost presojati po analognih odredbah, ki veljajo za družbeni davek. Pri podjetjih, ki so obdružena po poslovnih knjigah, doklade na pridobnini do višine predpisane pridobnine niso odbitne, pač pa so odbitne, kolikor pridobnino presegajo. To se pravi, da so samoupravne doklade preko 100% plačane pridobnine odbitna postavka in se ne morejo prišteti čistemu donosu po bilanci.

Ureditve razmer

med Direkcijo za zunanjo trgovino in Nar. banko

Agencija Avala objavlja:

Pravilnik o ureditvi odnosov med Direkcijo za zunanjo trgovino in Narodno banko kr. Jugoslavije je bil v celoti odobren na seji gospodarsko finančnega odbora ministrov. Podpisala sta ga ministri za trgovino in industrijo in finančni ministri. Glasi se:

Člen 1. — Direkcija za zunanjo trgovino in Narodna banka bosta sporazumno določali za vsako trimesečje skupen znesek plačilnih sredstev, ki jih bo mogoče dati na razpolago za potrebe uvoza, kakor tudi razvrstitev razpoložljivih plačilnih sredstev z ozirom na uvozne predmete oziroma za skupine uvoznih predmetov. Razvrstitev plačilnih sredstev odobruje po zaslusanju sveta za zunanjo trgovino in industrijo in industrijo.

Člen 2. — Direkcija za zunanjo trgovino bo izdajala izvozna in uvozna potrdila v okviru odobrene razvrstitve plačilnih sredstev.

Člen 3. — Direkcija za zunanjo trgovino bo dostavljala vsak dan devizni direkciji Narodne banke sezname uvoznih potrdil za plačevanje v svobodnih devizah, devizno ravnanje Narodne banke pa bo na temelju teh seznamov izdajala dovolila za plačevanje in jih bo dostavljala Direkciji za zunanjo trgovino. Direkcija za zunanjo trgovino bo izdajala uvoznikom uvozna potrdila skupaj s prejetimi dovolili Narodne banke za plačevanje. Prav tako bo Direkcija za zunanjo trgovino dostavljala vsak dan deviznemu ravnanstvu Narodne banke poročila o odobritvi potrdil za izvoz zaradi pridobitve dovoljenja za valutna

potrdila in za način vplačila. Na temelju izvoznih potrdil, ki jih bo izdala Direkcija za zunanjo trgovino, bo devizno ravnanstvo izdajalo dovoljenja za dviganje valutnih potrdil, ki jih bo Direkcija za zunanjo trgovino skupaj s svojimi potrdili izročala izvoznikom.

Člen 4. — V krajih, kjer izdajajo pooblašteni organi Direkcije za zunanjo trgovino uvozna in izvozna potrdila v okviru načrta za izmenjavo v smislu člena 4. uredbi Direkcije za zunanjo trgovino, bo Narodna banka izdajala po svojih podružnicah v teh krajih odobritve za plačevanje uvoza oziroma valutna potrdila v okviru določene razdelitve plačilnih sredstev. Na dan 31. decembra 1940. prenehata delovati uvozni in izvozni odbor pri Narodni banki. Minister za trgovino in industrijo bo ustanovil v okviru sveta za zunanjo

trgovino uvozni in izvozni odbor, v katerih bo zastopan po en zastopnik sledečih ministrstev in ustanov: v izvoznem odboru: Direkcija za zunanjo trgovino, ministrstvo financ, Narodna banka, inspekcija državne obrambe, ministrstvo za trgovino in industrijo (industrijski oddelek) ter banska oblast banovine Hrvatske. Vsak član tega odbora bo imel tudi po enega namestnika. Referenti na sejah uvoznega in izvoznega odbora bodo uradniki Direkcije za zunanjo trgovino in Narodne banke. Delokrog izvoznega in uvoznega odbora bo s posebnim odlokom predpisal minister za trgovino in industrijo v sporazumu s finančnim ministrom.

Člen 6. — Narodna banka bo vodila seznam o poteku plačevanja uvoza oziroma o vplačilih izvoza za izdana valutna potrdila. Direkcija za zunanjo trgovino bo vodila seznam o dejansko izbranih izvoznih in uvoznih potrdilih. Obratni Direkcije za zunanjo trgovino o izplačilu protivrednosti za izvoženo blago, za katero izvršuje Direkcija za zunanjo trgovino centralno prodajo, bodo služili izvoznikom kot utemeljitev valutnih potrdil na temelju generalnih pooblastil devizne direkcije pri Narodni banki.

Člen 7. — Devizna direkcija Narodne banke bo dajala Direkciji za zunanjo trgovino na razpolago vse potrebne podatke v zvezi z dosedanjim gibanjem izvoza in uvoza nadzorovanih predmetov.

Člen 8. — Ta pravilnik stopi v veljavo na dan, ko je objavljen v »Službenih novinah«.

KNJIGOVESNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte štampa, tiskarne, žolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

**Delajte za napredek
trgovskih organizacij!**

Japonski družinski koncern Mitsui

Odkar se je začelo japonsko prodiranje proti azijski celini, se tudi vedno pogosteje imenuje japonska družba Mitsui, največja japonska delniška družba in najbrže tudi največji rodbinski koncern na svetu. Kajti rodbina Mitsui je danes odločilna v japonskem finančnem in industrijskem življenju. O tej rodbini je sedaj napisal Amerikane Oland D. Russel veliko knjigo, ki je izšla tudi že v nemškem prevodu. V tej knjigi opisuje ameriški pisatelj najprej zgodovino Japonske. Omenja, kako je vnuk silnega Džingiskana Kubalij kan zbral veliko brodovje, da bi udaril na Japonsko in kako klavrno je njegov poskus propadel. Russel pripoveduje tudi, kako je prišlo do tega, da se je Japonska popolnoma zaprla pred tujci, ko ni smel od 1. 1542. do 1853. noben tujec stopiti na japonska tla, niti noben Japonec zapustiti Japonske. Neki belji kapitan je namreč pripovedoval Japoncem, kako osvajaajo beli ljudje tuje dežele. Naj-

prej da pošljejo v zemljo duhovnike, ki oznanjajo krščanstvo. Tem slede vojaki in dežela se na ta način osvoji. Nato so se Japonci popolnoma zaprla v svojo deželo pred tujci.

V tej dobi popolne ločitve od tujega sveta se je začel dvig rodbine Mitsui. Ta rodbina je pripadala prvotno vojaškemu plemstvu. Ni pa imela mnogo sreče in v številnih notranjih bojih si ni mogla priboriti nobenega posebnega položaja, pa čeprav se je ponašala s tem, da izvira od bogov. Rodbina se je zato odločila, da stopi na mnogo nižjo družabno stopnjo trgovskega stanu. V Tokiu so ustanovili člani rodbine trgovino, kateri so pozneje priključili še menjalnico. S tem se je začel neverjeten dvig rodbine Mitsui, dvig, kakršnega menda ne more pokazati niti ena druga rodbina na svetu. V primeroma kratkem času je postala rodbina Mitsui prva bančna hiša v Japonski.

O rodbini Mitsui se govori, da je kot prva vpeljala na Japonsko stalne cene in da se v njenih trgovinah ni smelo »glahati«. Zelo zgodaj so tudi uvedli trgovsko knji-

govodstvo. Presenetljivo velik smisel za reklamo je odkrival podjetje. Sploh so bili trgovsko izredno živahni. Pri tem pa so bili vsi člani rodbine Mitsui krepko organizirani. Vse rodbine Mitsui so zvezane po skupni rodbinski ustavi. Določila te ustave so vsem članom rodbine sveta ko verski zakoni. Na čelu vseh rodbin je rodbinski svet, kateremu se mora slepo pokoriti vsak član rodbine. Z zelo strogo ureja rodbinski svet vse razmere v rodbini. Določa poroke, dediščine, posinovitve, skratka vse, kar more zanimati posameznika ko tudi vso rodbino. Rodbinski svet tudi nastavlja vse nameščenice v podjetjih družbe. Določila ustave so bila vedno rodbinska tajnost, ki ni nikdar v celoti prodrla v tuji svet.

Tako močno združena pod enotnim vodstvom je rodbina Mitsui neprestano napredovala. Širila so se podjetja družbe in ta so iskala poča za nov razmah. Zato je začela rodbina Mitsui podpirati one, ki so začeli propagirati zopetno otvorenje Japonske tujemu svetu. Ta propaganda se je začela po prihodu ameriških bojnih ladij v japon-

ska pristanišča. Mitsui so spoznali, da se na ta način odpirajo njihovim podjetjem velikanske možnosti razvoja. Nadarjene člane rodbine so začeli pošiljati v tujino, da spoznajo metode zapadnega sveta in nove pridobitve evropske in ameriške tehnike.

Pri tem pa je imela rodbina vedno sijajne zveze z vsakokratnimi vladami. Več ko četrt stoletja je bil zaupnik rodbine Mitsui Inouye član japonske vlade. Izredno sposobni generalni direktorji družbe so dvignili njeno poslovanje. Eden je izpolnil njeno trgovsko poslovanje, drugi je dal podlago za rudarska podjetja družbe, tretji je postavil vsa finančna podjetja na trdno podlago.

Kapital družbe Mitsui se čeni na 300 mil. jen. Kot družbeniki delu. družbe Mitsui deluje 11 družinskih poglavarjev vse rodbine. Podjetja, ki jih kontrolira rodbina, pa predstavljajo mnogo večjo vrednost. Tako kontrolira trgovska družba rodbine s kapitalom 150 milijonov jen 27 drugih družb s kapitalom 215 milijonov jen. Družba Mitsui obvlada danes japonski denarni trg, japonsko paroplovbo,

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje firme:

»Čuhajug« Šturm Rudolf, import in eksport ter trgovska agentura z manufakturnim in galanterijskim blagom. Imetnik Šturm Rudolf, trgovec v Ljubljani.

»Slovless«, družba z o. z. Ljubljana. Naslov tudi v hrvaškem, nemškem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku. Obratni predmet: Izvozna in uvozna trgovina z lesom. Osnovna glavica v višini din 200.000 je vplačana v gotovini. Poslovodje: Dragotin Gerželj, trgovec, Cioti Dragutin, trgovec, oba na Sušaku ter Franjo Škrbec, trgovec v Ljubljani. Družbo zastopa vsak poslovodja samostojno.

»Viški mlin«, industrijska družba z o. z., Ljubljana. Obratni predmet: Obratovanje predvsem mlinске in vsake sorodne, zlasti tudi lesne in oljate industrije, nabava, predelava, nakup in prodaja surovin in izdelkov ter opravljanje z njimi zvezanih trgovskih in industrijskih poslov. Osnovna glavica v višini 1.250.000 din je vplačana v celoti v gotovini. Poslovodje: Dominik Bezenšek, trgovec in posestnik, Makso Sever, veletrgovec, oba v Ljubljani. Družbo zastopa vsak poslovodja samostojno.

F. Čas, lesna trgovina, Meža. Obratni predmet: Trgovanje z lesom, gozdinimi in deželnimi pridelki na debelo. Imetnik Čas Franc ml., trgovec z lesom, prokuristinja Čas Boža, žena trgovca z lesom.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

»Belca« lesna industrijska družba z o. z., Belca, občina Dovje. Izbrise se zbog smrti namestnik poslovodje Ivan Dornič. Spremenila se je družbena pogodba.

Javno skladišče nasl. družba z o. z. v Celju. Spremenila se je družbena pogodba ter je predmet družbenega podjetja tudi trgovina s kurivom na debelo.

Reprezentanca delniške družbe Donava - Sava - Jadransko morje, (prej Južna železnica). Izbrisejo se člani upravnega sveta: dr. Dreyfus, Adolf Gruedl, inž. Viglione, Geza v. Tornay, Josip Cugmus, dr. Mazel, dr. Müller-Martini, dr. Pöschmann ter prokurist dr. Pendl, vpišeta pa se kot člana upravnega sveta ing. Jojić Milan, gen. direktor jugoslovanskih železnic v Beogradu ter dr. Antonucci Alceste, direktor in načelnik oddelka v kr. ital. finančnem ministru.

Kranjske deželne elektrarne, Ljubljana. Vpiše se prokurist inž. Franc Milavec, ravnatelj Kranjskih deželnih elektrarn.

je vodilna v tekstilni stroki, ima velikanske rudnike, strojne tovarne itd.

Čim bolj so se podjetja družbe širila, tem večji odjem so tudi potrebovala. Zato ni čudno, da je rodbina Mitsui podpirala vojaško stranko na Japonskem in da je bila glavna propagatorica pohoda na Kitajsko, ki zavzema baš sedaj za Japonsko vedno bolj nevarno obliko.

V svojem stremljenju po čim večjem bogastvu se ni ustrašila rodbina Mitsui pred nikakimi sredstvi. Tako je bila rodbina Mitsui, ki je zlasti podpirala akcijo za razvrednotenje japonske jene. Ko se je to zgodilo, so bili doseženi velikanski dobički z nakupi ameriških dolarjev. Za to je zvedela javnost in od takrat so tudi na Japonskem začeli bolj kritično gledati na delovanje rodbine Mitsui. Russel meni, da ni izključeno, da bo nacionalistično gibanje, ki ga je podpirala rodbina Mitsui, seglo tudi po sredstvih narodnega socializma in začelo propagirati podržavljenje vseh velikih podjetij. Slava rodbine Mitsui bi v tem primeru mogla ugasniti.

Doma in po svetu

Madžarski zunanji minister grof Csaky je prišel z gospo in spremstvom v Beograd v sredo ob 9. dopoldne. Na kolodvoru so ga čakali zunanji ministri dr. Cincar-Marković z gospo, nemški, italijanski, madžarski in slovaški poslanik, pa cela vrsta najodličnejših iz beograjskega političnega življenja. Grofa Csakya je najprej pozdravil zunanji minister dr. Cincar-Marković, nato je grof Csaky v spremstvu armadnega generala in poveljnika Beograda M. Petrovića obhodil častno četo. Godba je med tem igrala madžarsko in jugoslovansko državno himno. V dvorni čakalnici so bile nato predstavljene madžarskemu zunanjemu ministru vse osebnosti, ki so ga prišle pozdravile.

S kolodvora sta se grof Csaky in gospa odpeljala v Teokarovićevo vilo, kjer bosta bivala v Beogradu. Nato sta se odpeljala v maršalov dvor, kjer sta se vpisala v dvorno knjigo. Nato je napravil grof Csaky prvi obisk zunanjemu ministru dr. Cincar-Markoviću, nato pa je obiskal še ministrskega predsednika Cvetkovića in podpredsednika vlade dr. Mačka. Nato se je z grofom odpeljal v Dedinje, kjer sta bila oba sprejeta od kneza namestnika oz. knezinje Olge. Nato je bilo v zunanjem ministrstvu slavnostno kosilo. Popoldne so vrtili zunanji ministri, predsednik vlade in dr. Maček obisk grofu Csakju. Ob 15. je bil drugi razgovor med madžarskim in našim zunanjim ministrom. Zvečer pa je priredil knez-namestnik Pavle na Dedinju slavnostno večerjo v čast madžarskim gostom. Z ministrom Csakjem je prišlo tudi več vodilnih uradnikov madžarskega zunanjega ministristva ter zastopniki vseh glavnih madžarskih časopisov in dopisnih agencij. Pri tej priliki so napravili beograjski novinarji posrečeno gesto ter izročili madžarskim novinarjem svileni trak, ki jim je bil namenjen že pred 35. leti, ko so prišli na kronanje kralja Petra in so ga jim hoteli podariti srbski novinarji ob vrtniti obiska, ki so ga pa poznejši zunanji dogodki preprečili.

Kakor se poroča iz Beograda, bo rezultat razgovor z našim in madžarskim zunanjim ministrom podpis pogodbe o večnem prijateljstvu.

Prihod madžarskega zunanjega ministra v Beograd in tesnejše sodelovanje med Jugoslavijo in Madžarsko pozdravljajo vsi jugoslovanski in madžarski listi. Zelo so zadovoljni z madžarsko-jugoslovanskim zblizanjem tudi v Berlinu. Splošno se poudarja, da je s tem zajamčen mir na jugovzhodu Evrope. Madžarski listi spominjajo na govor regenta Horthyja 1. 1926. pri odkritju spomenika na Mohaču, ko je poudaril potrebo zblizanja med Madžarsko in Jugoslavijo. Sedaj se te njegove proroške besede uresničujejo. Nadalje poudarjajo madžarski listi, da med Jugoslavijo in Madžarsko ni spornih vprašanj, ki se ne bi mogla mirno urediti.

Regent Horthy je odlikoval ministra dr. Antona Korošca z redom Madžarske krone I. stopnje.

Konferenca o prehrani Slovenije je bila v Beogradu. Konference so se udeležili trgovski ministri dr. Andres, ministri dr. Krek, pomočnik trg. ministra dr. Obradović in predsednik Preveda Snoj.

Naš poslanik v Sofiji Milanović je bil sprejet od bolgarskega zunanjega ministra Popova.

Novi proračun zagrebške občine je določen na 210 milijonov din. Pri tem pa ni všteti proračun mestnih podjetij.

V Turčiji delajo z največjo naglico zaklonišča proti zračnim napadom.

Dvotirna transkarpatska železnica bo izročena prometu v januarju 1. 1941, kakor poroča agencija Stefani iz Bukarešte. Po tej železnici se bo pozimi izvažal ves romunski petrolej v Nemčijo in Italijo.

Predsednik Roosevelt je sporočil, da so potrebe na jeklu in železu v Združenih državah Sev. Amerike

tako narasle, da bo treba s 1. januarjem postaviti pod državno kontrolo vse zaloge železne rude. Železa in jekla. Posebni predpisi bodo določali, kako se bosta železo in jeklo uporabljala za obrambo Združenih držav in Vel. Britanije.

Iz Washingtona se poroča, da bo vlada zahtevala od kongresa nov dodatni kredit 400 milijonov dolarjev za zgraditev 20 novih tvernic za orožje. V ta namen je dovolil kongres že 800 milijonov dolarjev.

Ameriški finančni minister Morgenthau je izjavil, da ni Vel. Britanija poslala še nobene formalne prošnje za finančno pomoč. Razgovori angleškega delegata Philipsa imajo izključno samo informativni značaj.

Na vojaške vežbe v Združenih državah je poklicano do konca decembra 30.000 rezervnih oficirjev, do 30. junija 1941, pa nadaljnjih 20.000.

Zadnja skupina Japoncev se je evakuirala iz Anglije.

Novo naredbo za določanje cen

zahtevalo hrvatski gospodarstveniki

Poročali smo že, da je bila na konferenci hrvatskih gospodarskih zbornic sprejeta spomenica, ki zahteva novo naredbo o določanju cen. Spomenico je posebna deputacija zbornic izročila banu in načelniku oddelka za trgovino, obrt in industrijo. Nato je bilo zbornicam obljubljeno, da bo zaradi tega v kratkem sklicana posebna konferenca. Te konference pa še ni bilo in vse hrvatsko gospodarstvo v nestrpnosti čaka na naredbo o določanju cen v trgovini na drobno. Zlasti zahtevajo to naredbo trgovci in obrtniki, ker je v današnjih razmerah delovanje trgovine silno oteženo. Zastopniki trgovcev pravijo, da je od ureditve tega vprašanja sploh odvisno njih nadaljnje poslovanje. Trgovci pričakujejo, da se bo zahtevana naredba izdala v smislu smernice, kakor jih je predlagala konferenca gospodarskih zbornic. Samo takšna naredba bi mogla vsaj do neke mere ublažiti težko stanje, v katerem je danes trgovina.

Načrt naredbe o kontroli cen, kakor ga je predložila konferenca gospodarskih zbornic, ima 8 poglavij ter med drugim določa:

Pooblašča se urad za cene, da določa za mesta, sedeže srezov in industrijske kraje najvišje prodajne cene za predmete, ki so pod kontrolo cen, zlasti pa za kruh, krušno moko, meso, mast in kuriva. Nadalje se ta urad pooblašča, da določi tudi najvišji dopustni brutozaslugek v odstotkih, ki ga sme maloprodajalec pristiati cenam veletrgovcev, tvorničarjev in velikih uvoznikov. Tako določene cene morajo veljati tudi kot kalkulacijska podlaga za vse ostalo blago v skladiščih trgovcev, obrtnikov in industrialcev, brez ozira na to,

kdaj je bilo to blago kupljeno. Zahteva se torej, da se prodajne cene določajo na podlagi tržnih cen.

Kot efektivna nabavna cena se razume po predlagani naredbi cena blaga v kraju nabave. K tej ceni pa se prištejejo stroški za carino, prevozniki stroški, vse davščine, državne in samoupravne ter vsi drugi stroški, ki obremenjujejo blago do prevoza v skladišče trgovca.

Za blago, ki se nabavlja z ročnim nakupom v obratu proizvajalca in za katerega prodajalec ne izstavlja posebne fakture, mora izdati trgovce račun, ki ga sopodpiše proizvajalec.

Načrt naredbe predvideva nadalje ustanovitev okrajnih nadzorništev za cene, ki morajo pozvati zbornice oz. trgovska združenja, da predlagajo, kako naj se določijo cene. Ko bo določen najvišji brutozaslugek, ne bodo maloprodajalci več zavezani, da prosijo za potrditveni cen niti da prijavljajo svoje zaloge.

Maksimalno ceno ali maksimalni zaslužek, kiga predvideva naredba, sme urad za kontrolo cen spremeniti samo na zahtevo zbornic ali prisilnih združenj, če bi postalo to potrebno.

Načrt naredbe vsebuje nadalje vse one določbe, ki so bile izdane, da se prepreči navijanje cen. Tako bi moral biti v vsaki trgovini cenik za vse predmete, ki so pod kontrolo cen. Prepovedano bi tudi bilo prodajati blago po drugih ko določenih cenah. S temi določbami so hrvatski trgovci in obrtniki dokazali, da ne zahtevajo nove spremembe naredbe iz kakšnih egoističnih razlogov, temveč samo iz stvarnih razlogov.

Na koncu pa zahteva spomenica tudi, da se revidira seznam predmetov, ki so pod kontrolo cen. Predmeti, ki ne spadajo med neobhodno potrebne življenjske potrebe, naj se iz tega seznama na vsak način izločijo. Skupno naj bi bilo po predlogu trgovcev in obrtnikov pod kontrolo 51 predmetov.

Tržna poročila

TRŽNE CENE V CELJU
dne 1. decembra 1940.

Goveje meso: Cena mesa je mišljena s priklado. 1 kg volovskega mesa din 13—18, kravjega 13—15, vavpov 10, pljuč 6, jeter 14, ledvic 16, loja 6—12.

Teletina: 1 kg telečjega mesa din 14—18, jeter 24, pljuč 15.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa din 16—22, pljuč 10, jeter 14, glave 8, slanina 24—25, slanina soljena 28, suhe slanina 36, masti 29, prekajenega mesa 24—28, prekajenih parkljev 10, prekajene glave 14, jezika 30.

Drobnica: 1 kg koštrunovine din 16—.

Klobase: 1 kg krakovskih din 32, debrecinskih 26, hrenovk 25, safalad 25, posebnih 30, polsuhih kranjskih 34, suhih kranjskih 40, braunšvitskih 16, salami 65—75.

Perutnina: piščanec od din 14 do 22, kokoš 26 do 38, puran 90 do 100, domači zajec 15 do 25.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka din 250 do 3, kisle smetane 14—16, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 48 do 56, masla 44, bohinskega sira 35, trapistovskega sira 30, polementskega sira 40, sirčka 8, eno jajce 2.

Pijača: 1 liter starega vina din 18—20, novega vina 16—18, piva 10, žganja 40—56.

Kruh: 1 kg črnega enotnega kruha 96 dkg din 5, žemlja v tež 8 dkg din 1, žemlja v tež 4 dkg din 050.

Sadje: 1 kg jabolk din 6 do 10, orehov 12, luščinih orohov 40, suhih češpelj 1450 do 16, suhih hrušk 8, limona 125.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko din 108, Santos 88, pražene kave 108 do 124, čaja 400, kristal belega sladkorja 1550, sladkorja v kockah 1750, sladkorja v prahu 1750, medu 32 do 36, kavne prsmesi 21, riža 16 do 17, 1 liter namiznega olja 2450, vinskega kisa 7, navadnega kisa 350, petroleja 9, spirita denat. 1350, 1 kg soli 250, celega popra 120, mlelega popra 124, paprike 48, sladke paprike 52, testenin I. 16, testenin II. 15, mila 18—19, ka' bida 9, sveč 30—32, kvasa 44—50, marmelade 24—34, sode za pranje 250.

Mčevski izdelki: 1 kg moke št. 00 din 9, enotne krušne 5, ržene enotne moke 6, pšeničnega zdroba 9, koruznega zdroba 5, pšeničnih otrobov 250, koruzne moke 425, ajdove moke 8—850, kaše 750, ješprenja 8, ovsenega riža 11.

Zito: 1 q ječmena 420, ovsa 380 do 425, prosa 450, koruze 325 do 350, ajde 250, fižola 600 do 800, graha 1600 dn.

Krma: 1 q sladkega sena 110 do 115, polsladkega sena 100 do 110, kislega sena 90, slame 60, prešana stane 5 din več.

Zelenjava in gobe: 1 kg endivije 7, 1 glava endivije 075 do 1, krožnik motovila 2, 1 kg poznega zelja 2, kislega zelja 5, ohrovt 4, karfjole 10 do 12, komad kolerabe 050, 1 kg kolerabe 4, krožnik špinacije 150 do 2, krožnik špinacije 7, 1 kg čebule 3, česna 14, krompirja 2, repe 1, kisle repe 3 din.

Dobave - licitacije

Izdelava zimске službene obleke. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pisarno licitacijo za izdelavo 784 kap, zimskih bluz in hlač in 388 zimskih plaščev. Licitacija bo dne 30. decembra ob 11. uri v pisarni ekonomskega oddelka, Sv. Jakoba trg št. 2. Pogoji po din 20— v pisarni podpisane direktorje.

Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje z direktno pogodbo na dan 4. januarja 1941. dobavo 2000 aluminijastih cevok za vezanje žice, 4 mm, in 1000 komadov istih cevok, 3 mm. Pogoji po din 20— v pisarni direktorje, Sv. Jakoba trg, št. 2, I. nadst.

Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje z direktno pogodbo na dan 8. januarja 1941. dobavo 1600 m uvođenega svinčenega telefonskega kabla, enožilnega, 08 mm; 1000 m svinčenega telefonskega kabla, dvožilnega, 2x06 milimetra, in 300 metrov svinčenega samonosilnega telefonskega kabla, dvožilnega, 2x06 mm. Pogoji po din 10— v pisarni direktorje.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 11. decembra objavlja: Pravilnik o zaščiti pred letalskimi napadi, V. del. Služba opazovanja in naznanjevanja nevarnosti letalskih napadov, maskiranja in zaščitne — Popravek v uredbi o rekviziciji — Odločbo o cenah olja v sodih po 100 in 50 kg — Spremembe odločbe o nakazniškem prometu z Nemčijo.

Iz združnega registra

Razdružila se je in prešla v likvidacijo Zadruga knjigarna v Trbovljah. Izbrisali sta se: Nabavna zadruga »Porokac« v Mariboru, zadruga z o. z. v likvidaciji ter Živinorejska zadruga v St. Lovrencu.

Sejmi

- 15. decembra: Zirovnica, Slov. Bistrica, Trbovlje, Turnišče;
- 16. decembra: Kostanjevica, Višnja gora, Velika Loka, Videm ob Savi;
- 17. decembra: Črnomelj, Ljutomer, Ormož, Ptuj, Dolnja Lendava;
- 18. decembra: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje;
- 19. decembra: Skočjan, Šmihel-Stopiče, Brežice, Teharje, Turnišče, Dolnja Lendava;
- 20. decembra: Maribor;
- 21. decembra: Krašnja pri Kamniku, Brežice.

KNJIGA O OSNOVNIH TRGOVSKIH NAČELIH

Konzorcij »Trgovskega lista« je izdal in založil delo znamenitega ameriškega trgovskega publicista

H. N. CASSONA:

BUSINESS

Knjiga vsebuje 16 osnovnih nauk o pravilni trgovini. Vsak trgovec, zlasti pa trgovski naraščaj mora prebrati to knjigo. / Knjiga se naroča pri upravi »Trgovskega lista«, Ljubljana, Trgovski dom Telefon štev. 47-61 * Cena knjige din 20— Trgovska združenja in šole določeno popust Naročite znamenito knjigo takoj!

A. ŠARABON & CO.

LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s specerije

Veleprazarna za kave

Milni za dišave

Glavna zaloge rudniških vod

Brzojavni naslov:
ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-66

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%,!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje! Zato vsi doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

tišega s rdečimi srci, naše najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

V časih skrajnih zaslužkov vpeljite v svoji trgovini redni prasek za prašiče

Prodajna cena din 8—, nabavna cena din 650 pri odjemu najmanj 15 zavitev.

Pri odjemu 25 zav. din 625, pri odjemu 46 zav. din 6—, vse fco po pošti. — Pri večjem odjemu zahtevajte posebno ponudbo.

Delamo stalno reklamo v časopisih, tako da Vam je prodaja zelo olajšana. Zaloge za Kranjsko DROGERIJA KANC, Ljubljana, Židovska ulica 1 — Zaloge za Štajersko DROGERIJA KANC, Maribor, Gospodarska ulica 33.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.